uita eſt corporis:ita deus uita eſt animæ: & ſicut corpus
mortuū eſt qđ ꝑ quinqꝫ ſenſus ab aīa non uegetatur: ita
aīa mortua eſt:quæ per hæc à domino non humiliatur.

Item de eadem uirgine Maria de uerbis apo-
calypſis beati Ioannis. Sermo. C

Apo.12. SIgnū magnū apparuit in cælo: mulier amicta
ſole: & luna ſub pedibꝰ eius: & in capite eius
corona ſtellarū duodecim. Vehemēterqđē no
bis dilectiſſimi uir unus & mulier una nocue-
re:ſed grās deo ꝑ unū nihilominus uirū : & mulierē unā
oīa reſtaurant: nec ſine magno fœnore grārū. Neqꝫ em̄
ſicut delictū ita & donū:ſed excedit damni æſtimationē
bn̄ficij magnitudo. Sic nimirū prudētiſſimus & clemen-
tiſſimus artifex qđ quaſſatū fuerat nō cōfregit:ſed utiliꝰ
oīno refecit:ut uidelicet nobis nouum formaret adam ex
ueteri:& euā trāſfūderet ī mariā. Et qdē ſufficere poterat
xp̄s ſiquidē & nūc oīs ſufficientia noſtra ex eo eſt:ſed no-
bis bonū nō erat eſſe hoiem ſolū. Cōgruū magis ut adeſ-
ſet nr̄æ reparationi ſexus uterqꝫ:quorū corruptioni neu-
ter defuiſſet. Fidelis planè & potens mediator dei & ho-
minū hō chriſtus Ieſus:ſed diuinā in eo reuerent hoīes
maieſtatē. Abſorpta uidet in deitatē humanitas:non ꝙ
mutata ſit ſubſtātia:ſed affectio deificata. Nō ſola illi cā-
tat mīa:cātat pariter & iudiciū:qa & ſi didicit ex his quæ
paſſus eſt cōpaſſionē ut miſericors fieret:habet tn̄ & iu-
diciariā poteſtatē. Deniqꝫ deus noſter ignis conſumens
eſt. Quidni uereat pctōr accedere:ne quemadmodū fluit
cera à facie ignis, ſic peat ipſe à facie dei? Iam itaqꝫ ne ip̄a
mulier bn̄dicta in mulieribꝰ uidet ocioſa: inueniet equi-
dèm locus eius in hac recōciliatiōe. Opus eſt em̄ media-
tore ad mediatorē iſtū, nec alter nobis utilior quàm ma-
ria. Crudelis nimirū eua ꝑ quā ſerpēs antiquus peſtiferū
etiā ipſi uiro uirus infudit:ſed fidelis maria quæ ſalutis
antidotū & uiris & mulieribꝰ ꝓpinauit. Illa em̄ miniſtra
ſeductiōis, hæc ꝓpitiatiōis:illa ſuggeſſit p̄uaricationem:
hæc iniecit redētionē. Quid ad mariā trepidet hūana fra-
gilitas? Nihil auſterū in ea:nihil terribile:tota ſuauis eſt:
oībus offerēs lac & lanā. Reuolue diligētius euangelicæ
hiſtoriæ ſeriē uniuerſam:& ſi qd fortè increpatoriū: ſi qd
durū:ſi qđ deniqꝫ ſignū uel tenuis indignatiōis occurre
rit in maria:de cætero ſuſpectā habeas & accedere uerea-
ris. Qđ ſi ut uerè ſunt plena magis oīa pietatis & gratiæ:
plena māſuetudinis & miæ: quæ ad eā ptinēt inueneris:
age grās ei q talē tibi mediatricē benigniſſima miſeratio
ne ꝓuidit in qua nihil poſſit eſſe ſuſpectū. B Deniqꝫ oī-
bus oīa facta eſt: ſapiētibus & inſipiētibus copioſiſſima
charitate debitricē ſe fecit:oībus miæ ſinum aperit:ut de
plenitudine eius accipiāt uniuerſi:captiuus redēptionē:
æger curationē: triſtis cōſolationē:pctōr ueniā:iuſtꝰ gra
tiā:angelus lætitiā deniqꝫ tota trinitas gloriā filij, pſona
carnis hūanæ ſubſtantiā:ut nō ſit q ſe abſcondat à calore
eiꝰ. C Putas ne ip̄a eſt ſole amicta mulier? Eſto ſiqdē ut de
p̄ſenti eccl'ia intelligendū ꝓpheticæ uiſiōis ſeries ip̄a de-
mōſtret:ſed id planè nō incōueniēter mariæ uidet attri-
buēdum. Nimirū ea eſt quæ uelut alterū ſolē induit ſibi.
Quēadmodum em̄ ille ſup bonos & malos indifferenter
orit:ſic ipſa quoqꝫ p̄terita nō diſcutit merita:ſed oībꝰ ſe-
ſe exorabilē oībus clemētiſſimā p̄bet:oīm deniqꝫ neceſſi-
tates ampliſſimo quodā miſerat affectu. Nā & defectꝰ oīs
ſub ea:& qcqd fragilitatis ſeu corruptiōis eſt excellētiſſi-
ma quadā ſublimitate præ cæteris oībꝰ excedit & ſuper-
gredit creaturis:ut merito ſub pedibꝰ eiꝰ luna eſſe dicat.
Alioqn nihil magnū dixiſſe uidebit ſit luna iſta ſub pedi
bus eiꝰ quam ſup oēs angelorū choros: ſuper cherubin
qꝫ & ſeraphī exaltatā nefas eſt dubitare. Solet aūt luna
nō mō defectū corruptiōis, ſed & ſtultitiā mētis, nōnun-
quā ꝟò & eccleſiā huiꝰ tēporis deſignare. Illā qdē ꝓpter
mutabilitatē:hāc ſane ꝓpter ſuſceptū aliūde ſplēdorem.
Vtraqꝫ uerò (ut ita dixerim) luna ſub mariæ pedibꝰ con-
Eccl.27. gruè ſatis ponit:alio tn̄ atqꝫ alio modo. Siquidem ſtultus
ut luna mutat:ſapiēs autem permanet ut ſol. In ſole nimi-
rū & feruor & ſplendor ſtabilis:in luna ſolus ſplēdor atqꝫ
is oīno mutabilis & incertus: qui nunquā ī eodē ſtatu ꝑ-
maneat. Iure ergo maria ſole phibet amicta:quæ profun
diſſimā diuinæ ſapiētiæ, ultra quā credi ualeat penetrauit
abyſſum:ut quantū ſine perſonali unione creaturæ cōdi-
tio patit luci illi inacceſſibili uideat immerſa. Illo nimirū
igne prophetæ labia purgantur:illo igne ſeraphin accen
duntur. Lōgè uerò aliter maria meruit non uelut ſumma-
tim tāgi : ſed operiri magis undiqꝫ & circumfundi: & tan-
quam ipſo igne concludi. Candidiſſimus ſanè ſed & calli-
diſſimus huius mulieris amictus:cuius omnia: tam excel-
lenter irradiata noſcuntur:ut nihil in ea nō dico tenebro
ſum:ſed obſcurum ſaltem uel minus lucidum:ſed ne tepi-
dum quidē aliquid aut non feruentiſſimum liceat ſuſpica
ri. Inſipiētia uerò oīs, longe ſub pedibus eius eſt:ut peni
tus abſit hæc ab inſipientium mulierum numero:& colle
gio uirginum fatuarum. Imo uerò & unicus ille ſtultus &
totius ſtultitiæ princeps:qui uerè mutatus ut luna ſapiē-
tiam perdidit in decore ſuo, ſub mariæ pedibꝰ concul ca
tus & cōtritus miſeram patitur ſeruitutem. Nimirū ipſa
eſt quondam à deo promiſſa mulier ſerpentis antiqui ca-
put uirtutis pede cōtritura : cuius planè calcaneo in mul
tis uerſutijs inſidiatus eſt, ſed ſine cauſa:ſola em̄ cōtriuit
uniuerſam hæreticam prauitatem. Alius non de ſubſtan-
tia carnis ſue chriſtum edidiſſe dogmatizabat:alius par-
uulum nō peperiſſe ſed reperiſſe ſibillabat:alius (uel poſt
partum) uiro cognitam blaſphemabat, alius dei matrem
audire non ſuſtinens, magnum illud nomen theotocos
impijſſime ſuggillabat:ſed contriti ſunt inſidiatores: con
culcati ſupplantatores:confutati derogatores:& beatam
eam dicunt oēs generationes. Deniqꝫ & cōtinuo ꝑ hero-
dem draco inſidiatus eſt parienti:ut naſcentem excipiēs
filiū deuoraret:ꝙ inimicitiæ eſſent inter ſemen mulieris &
draconis. Iam ſi eccleſia lunæ magis intelligēda uidetur
uocabulo, ꝙ uidelicet nō ex ſe ſplēdeat, ſed ab eo q dicit.
Sine me nihil poteſtis facere : habes mediatricem quā ti- Ioan.15.
bi pauloante commendauimus euidēter expreſſam. Mu-
lier, inquit, amicta ſole & luna ſub pedibus eius. B Am Apo.12.
plectemur mariæ ueſtigia fratres mei & deuotiſſima ſup-
plicatione beatis illius pedibꝰ prouoluamur. Teneamus
eam:nec dimittamus donec benedixerit nobis. Potēs eſt
enim nempe, uellus eſt medium inter rorem & aream:mu-
lier inter ſolem & lunā:maria inter chriſtum & eccleſiā cō
ſtituta. Sed fortè miraris nō tā uellꝰ opertū rore:quā ami
ctā ſole mulierem. Magna ſiquidem familiaritas ſed mira
oīno uicinitas ſolis & mulieris. Quomō enim in tā uehe-
mēti feruore:tam fragilis natura ſubſiſtit? Merito quidē
ammiraris Moyſes ſancte & curioſius deſideras intueri.
Veruntn̄ ſolue calciamenta de pedibus tuis & inuolucra
pone carnalium cogitationum, ſi accedere concupiſcis. Exo.3.
Vado, inquit, & uidebo uiſionem hanc magnam. Magna
planè uiſio, rubus ardens ſine combuſtione:magū ſignū:
mulier illæſa manēs amicta ſole. Nō eſt rubi natura optū
undiqꝫ flammis, manere nihilominus incombuſtum:non
mulieris potentia ut ſuſtineat ſolis amictum. Nō eſt uirtu
tis humanæ ſed nec angelicæ quidèm. Sublimior quædā
neceſſaria eſt. Spūſſctūs, inquit, ſuperueniet ī te. Et tāquā Lucæ.1.
rn̄deat illa qm̄ ſpūs eſt deus:& deus noſter ignis cōſumēs
eſt:uirtus ait non mea:non tua:ſed altiſſimi obumbrabit
tibi. Nihil itaqꝫ mirum ſi ſub tali obumbraculo talis etiā
à muliere ſuſtineatur amictus. Mulier, inquit, amicta ſole
planè amicta lumine tanquam ueſtimento. Non percipit
fortè carnalis : nimirū ꝙ ſpirituale eſt, ſtultitia illi uidet.
Nō ſic uidebatur apoſtolo qui dicebat. Induimini domi- Rom.13
nū Ieſum chriſtū. Quàm familiarius ei facta es dn̄a:quàm
ꝓxima:imo quā ītima fieri meruiſti:quātā inueniſti grām
apud eū? In te manet & tu ī eo: & ueſtis eū & ueſtiris ab
eo. Veſtis eum ſubſtantia carnis:& ueſtit ille te gloria ſuæ
maieſtatis. Veſtis ſolem nube: & ſole ipſa ueſtiris. Nouū
enim fecit dominꝰ ſuper terrā ut mulier circūdaret uirū:
nec alium quàm xp̄m:de quo dicit. Ecce uir oriens nomē
eius.

eius. Nouum quoqꝫ fecit ī cælo:ut mulier ſole appareret
amicta. Deniqꝫ & coronauit eū : & uiciſſim ab eo meruit
coronari. Egredimini filiæ ſiō & uidete regē ſalomonē in
diademate:q coronauit eū mater ſua. Verū hoc aliàs. In-
terim ſanè ingredimini magis & uidete reginam in diade
Textus. mate quo coronauit eā filiꝰ ſuꝰ. In capite, inqt, eiꝰ corona
ſtellarū duodecim. Dignum planè ſtellis coronari caput:
qđ & ip̄a lōgè clariꝰ micās ornet eas potiꝰ, quā ornet ab
eis. Quidni coronēt ſidera:quā ſol ueſtit? Sicut dies uer-
ni, circūdabāt eā flores roſarū & lilia conualliū. Nimirum
leua ſpōſi ſub capite eiꝰ:& iā dextera illiꝰ āplexat eā. Quis
illas æſtimet gēmas? Quis ſtellas noiet qbus mariæ regiū
diadema cōpactū eſt? Supra hoiem eſt coronæ huiꝰ rōnē
exponere & indicare cōpoſitionē. Nos tn̄ ꝓ modulo nr̄æ
exiguitatis abſtinētes a piculoſo ſcrutinio ſecretorū: nō
incōgrue forſitan duodecim ſtellas iſtas:duodecim p̄ro-
gatiuas grārū intelligere uideamur:qbus Maria ſingula-
riter adornat. Siqdē inuenire eſt in maria p̄rogatiuas cæ-
li:p̄rogatiuas carnis: p̄rogatiuas cordis:& ſi fuerit terna
rius iſte:ꝑ quaternariū multiplicatꝰ:habemꝰ fortè ſtellas
duodecim:qbus reginæ nr̄æ diadema p̄fulgeat uniuerſis.
Mihi ſanè ſingularis rutilat fulgor:prio qdē ī mariæ gn̄a
tione:ſcđo in āgelica uiſitatiōe: tertio in ſpūs ſupuētiōe
quarto ī filij dei inenarrabili cōceptiōe. Sic & ī his quoqꝫ
ſidereū planè irradiat deus: ꝙ uirginitatis primiceria : ꝙ
ſine corruptiōe fœcūda:ꝙ ſine grauamine grauida:ꝙ ſine
dolore puerpera. Nihilominus etiā ſpāli quodā ſplēdore
in maria coruſcant:manſuetudo pudoris:deuotio humi-
litatis:magnanimitas credulitatis:martyrum cordis. Ve-
ſtræ quidem ſedulitatis erit ſingula quæqꝫ diligentius in-
tueri. Nos īterim ſatiſfeciſſe uidebimur:ſi breuiter ea po-
tuerimus demonſtrare. Quod ergo ſydereum micat in ge
neratione Mariæ? Planè ꝙ ex regibus orta:ꝙ ex ſemine
abrahæ:ꝙ generoſa ex ſtirpe Dauid. Si id parū uidetur:
adde ꝙ gn̄atiōi illi ob ſingulare priuilegium ſctītatis di-
uinitus noſcitur eſſe conceſſa:ꝙ longè ante eiſdē patribꝰ
cælitus repromiſſa : ꝙ myſticis præfigurata miraculis: ꝙ
oraculis p̄nunciata ꝓpheticis:hanc ſacerdotalis uirga, dū
ſine radice floruit:hāc gedeonis uellus dum in medio ſic-
cæ areæ maduit : hāc in ezechielis uiſione, orientalis por-
ta, q nulli unquā patuit, præſignabat. Hāc deniqꝫ præ cæ
teris Eſaias nūc uirgā de radice ieſſe orituā promittebat
nūc euidētius uirginē parituā. Merito ſignum hoc ma-
gnū in cælo apparuiſſe ſcribit:ꝙ tanto ante de cælo noſci
tur fuiſſe promiſſum:Dn̄s ait, ipſe dabit uobis ſignū. Ec-
Eſa.7. ce uirgo cōcipiet. Magnum profectò ſignum dedit quia
& magnus ipſe qui dedit. Huiꝰ ergo prærogatiuæ fulgor
quorū nō uehemēter reuerberat aciē oculorū? Iam in eo
quod tā reuerenter atqꝫ officioſiſſime ab archangelo ſalu
tata eſt:ut iam in regali ſolio ſupra omnes cæleſtium ordi
nes regionum exaltatam cernere uideretur:& paulominꝰ
adoraturus fœminam:qui ſolebat ab hominibus hactenꝰ
æquanimiter adorari:excellētiſſimum nobis uirginis no-
ſtræ meritum & ſingularis gratia commendatur. C Ni-
hilominus fulget etiam nouus ille conceptionis modus
ut non in iniquitate quemadmodum cæteræ omnes : ſed
ſuperueniente ſpiritu ſancto:ſola & de ſola ſanctificatione
Maria cōciperet. Nam ꝙ uerū deum & dei filium genuit
ut idem ipſe dei atqꝫ hominis filius unus omnino deus &
homo prodiret ex Maria abyſſꝰ eſt luminis. nec facile di
xerim : quod uel angelicus oculus, ad huius fulgoris ue-
hementiam non caliget. De cætero ſanè & uirginitatem
carnis & propoſitum uirginitatis & ipſius quoqꝫ propo
ſiti nouitas euidēter illuſtrat:ꝙ uidelicet in libertate ſpi-
ritus legis moſaicæ decreta tranſcendens : illibatam deo
corporis ſimul & ſpiritus ſanctimoniā uouit. Probat em̄
propoſiti inuiolabile fundamētum:ꝙ tam conſtanter pro
mittenti filium angelo reſpōdit. Quomodo fiet iſtud qm̄
uirum nō cognoſco? Forte enim propterea primo turba
ta eſt in ſermone eius & cogitabat qualis eſſet iſta ſaluta-
tio:ꝙ benedictam ſeſe audiſſet in mulieribus:quæ nimirū
bn̄dici in uirginibus ſemꝑ optabat. Et extunc quidē co-
gitabat:qualis eſſet iſta bn̄dictio: ꝙ iā uideret eſſe ſuſpe-
cta. Vbi uerò in ꝓmiſſione filij manifeſtū uirginitatis pe-
riculū uidebat nō potuit ultra diſſimulare quin diceret.
Qūo fiet iſtud:qm̄ uirū nō cognoſco? Meritò ꝓinde &
illā meruit bn̄dictionē, & hāc nō amiſit, ut longè glorio-
ſior fiat, & uirginitas ex fœcūditate:& ex uirginitate fœ-
cunditas:ac mutuis ſeſe radijs illuſtrare hæc duo ſydera
uideant. Magnū eſt uirginē eſſe, ſed ꝟginē matrē eſſe lō-
gè amplius ꝑ oēm modū. Iure etiā illud moleſtiſſimū tæ-
diū q reliquæ oēs grauidæ mulieres laborare noſcunt:ſo
la nō ſenſit: q ſine ſola libidinoſa uoluptate cōcepit. Vn̄
& in ip̄o ſuæ cōceptiōis initio: qn̄ potiſſimū cæteræ mu-
lieres miſerabiliꝰ affliguntur:maria tota alacritate mon-
tana cōſcendit:ut elizabeht miniſtraret. Sed & aſcendit
bethleē iminēte iā partu, portās p̄cioſiſſimū illud depo-
ſitū:portās onus leue:portās à quo portabat. Sic & ī par
tu quàm lucidū eſt:ꝙ noua exultatiōe nouā edidit ꝓlem:
ſola īter mulieres à cōi maledicto, & dolore parturientiū
aliena? Si rerū p̄cia de raritate pēſamus:nihil his pōt ra-
rius inueniri. Siqdem in oībus iſtis, nec primā ſimilē uiſa
eſt:nec hr̄e ſequentē. E qbus nos ſi ea fideliter intuemur,
ſine dubio ammirationē cōcipimus:ſed uenerationē:ſed
deuotionē:ſed conſolationē. Ceterū quæ reſtāt adhuc &
imitationē reqrūt. Nō eſt nobis ante ortū tā mltipharie
multiſqꝫ modis ꝓmitti diuinitꝰ cælitus p̄nūciari:ſed nec
ab archāgelo gabriele tā nouæ ſalutatiōis obſequijs ho-
norari. Minꝰ aūt cætera duo cōmunicat nobis: planè ſe- Matt.1.
cretū ſuū ſibi, Sola em̄ eſt de qua dicit. Qđ in ea natū eſt Lucæ.1.
de ſpūſancto eſt:ſola cui dicit. Quod ex te naſcet ſctm̄:uo
cabit filius dei. Offerant regi ꝟgines, ſed poſt eā:nā pri-
matū ſola uēdicat ſibi. Multò magis aūt ſola ſine corru-
ptiōe cōcepit:ſine grauamine tulit, ſine dolore filiū par-
turijt. Itaqꝫ nihil horū à nobis exigit, ſed exigit planè nō
nihil. Nunqd em̄ ſi defuerit nobis etiā māſuetudo pudo
ris:ſi hūilitas cordis:ſi magnanimitas fidei:ſi compaſſio
mētis:negligētiā noſtrā munerū ſinglaritas excuſabat?
Gratiſſima ſanè gēma in diademate:micās ī capite ſtella,
rubor in facie hominis uerecūdi: An uerè quis putat ꝙ
hac caruerit gratia quæ gratia plena fuit? C Pudibūda
fuit Maria:ex euāgelio id probamus. Vbi enim aliquan-
do loquax:ubi præſumptuoſa fuiſſe uidet? Foris ſtabat
quærēs loqui filio:nec materna auctoritate: aut ſermonē
interrupit:aut habitationē irruit:in qua filius loqueba-
tur. In omni deniqꝫ textu quatuor euāgeliorum (ſi bene
meminimus) nō niſi quater Maria loquens auditur. Pri-
mo quidem ad angelum:ſed cum iam ſemel atqꝫ iterū al-
loquutus eā fuiſſet:ſcđo ad elizabeth:qn̄ uox ſalutatiōis
eius, Ioannē ſalutare fecit in utero, & ea magnificāte Ma-
riam:ipſa magis dominum magnificare curauit:tertio ad
filiū:cū iam eſſet annorum duodecim ꝙ ipſa & pater eius
dolentes queſiſſent eū:quarto in nuptijs:ad filium & mi-
niſtros. Et is quidē ſermo certiſſimꝰ index ingenitæ mā-
ſuetudinis:& uirginalis uerecundiæ fuit. Aliorum quip-
pe uerecundiam ſuam reputans, ſuſtinere nō potuit: non
potuit uini diſſimulare defectum. Vbi ſanè increpata eſt
à filio (tanquā mitis & humilis corde) nec illi reſpondit
nec tn̄ deſperauit:miniſtros ammonens facere quod dice
ret eis. Nunqd non ab initio ueniſſe paſtores, & primam
oīm mariam inueniſſe legūtur? Inuenerunt, ait euangeli- Lucæ.2.
ſta, mariā & ioſeph, & infantem poſitū in præſepio. Sic &
magi quoqꝫ (ſi recolis) nō ſine maria matre eius puerum
inuenerūt:& inducens in tēplum dn̄i, templi dn̄m: multa
quidē à ſymeone audiuit:tam de deo quàm de ſeipſa: ad
loquendū tarda:uelox ad audiendū. Et quidē maria cō-
ſeruabat oīa uerba hæc conferens in corde ſuo:ſed in his
oībus neqꝫ de ipſo incarnationis dn̄icæ ſacramēto quod
cumqꝫ uerbū feciſſe reperies. Ve nobis qui ſpiritum ha-
bemus in naribus:ue qui totum proferimus ſpm̄:qui iu- Terē.
xta illud comici. Pleni rimarū effluimus undiqꝫ. Toties in eunu-
deniqꝫ maria filium audiuit non modo turbis loquētem cho.

in parabolis,ſed & diſcipulis ſeorſum regni dei myſteria
reuelātē:uidit miracula facientē:uidit deīde in cruce pē-
dentē:uidit expirantē:uidit reſurgentē:uidit & aſcēden-
tem:ſed ī his oībus quoties uerecūdiſſimæ uirginis:quo-
Actu.1. ties pudiciſſimæ turturis uox memorat̃ audita? Deniq;
legis in actibꝰ apl'orū:ꝙ redeūtes à monte oliueti unani-
miter pſeuerabāt ī orōne.Quid? Si fortè maria affuit, ne-
minet̃ p̄ria:quæ ſup̄ oēs eſt:tam filij p̄rogatiua quàm ſuæ
priuilegio ſc̄titatis.Petrus & Andreas,ait,Iacobus Ioā-
nes & cæteri q ſequunt̃ hi oēs pſeuerabāt unanimiter cū
mulieribꝰ,& maria m̄re Ieſu.Ita ne & mulierū ſeſe ultimā
exhibebat ut nouiſſima oīm poneret̃? Verè carnales ad-
huc diſcipuli qbus necdū ſpūs erat datus:qa Ieſus necdū
fuerat glorificatus:q̄n̄o facta eſt īter illos cōtētio de pri-
matu:cū maria q̄to maior erat,hūiliaret ſe non mō de oī-
bus:ſed & præ oībꝰ? Meritò facta ē nouiſſima prima q̄ cū
prima eēt oīm:ſeſe nouiſſimā faciebat.Meritò fc̄tā ē oīm
dn̄a:q̄ ſe oīm exhibebat ancillā.Meritò deniq; ſup̄ ange-
los exaltata eſt quæ & infra uiduas & pœnitētes,īfra eā de
qua eiecta fuerāt ſeptē dæmonia:ineffabili ſeſe māſuetu-
dine inclinabat.Obſecro uos filioli:æmulamini hāc ꝟtu
tem ſi mariā diligitis,ſi cōtēditis ei placere:æmulamini
modeſtiā eiꝰ:nihil eīm tā idoneū homini:nihil tā cōgruū
xp̄iano:maximeq; monachū nihil adeo decet.Et quidem
manifeſta ſatis in uirgine:ex hac ipſa māſuetudine uirtus
hūilitatis elucet.Nimirū collactaneæ ſunt hūilitas & mā-
Matt.11. ſuetudo:in eo cōfœderatæ germanius q dicebat.Diſcite
à me:quia mitis ſum & hūilis corde.Sicut enim m̄r pre-
ſumptiōis elatio:ſic māſuetudo uera nō niſi ex uera hūili
tate p̄cedit.Nec in ſola tm̄ mariæ taciturnitate cōmēdat̃
hūilitas:ſed euidētiꝰ reſonat in ſermōe.Audierat q̄d ex
Lucæ.1. te naſcet̃ ſanctū uocabit̃ filiꝰ dei: & nihil aliud quàm an-
cillā eius ſe eſſe r̄ndit.Inde uentū eſt ad Elizabeth: & cō-
tinuò uirginis gl'ia ſingularis,eidem per ſpm̄ reuelatur.
Deniq; & mirabat̃ pſonā uenīetis dicēs.Vñ hoc mihi:ut
Vbi ſup̄ ueniat m̄r dn̄i mei ad me: cōmendabat & uocē ſalutantis
adijciēs.Vt facta eſt uox ſalutationis tuæ ī auribus meis:
exultauit in gaudio infans in utero meo:& beatificabat
fidē credētis:beata,inquiēs, q̄ credidiſti: qm̄ pficiunt̃ in
te quæ dicta ſunt tibi à dn̄o.Magna quidē p̄conia:ſed &
deuota hūilitas nihil ſibi paſſa retinere, in eū magis uni-
uerſa refudit:cuius in ſe bn̄ficia laudabantur.Tu,inquit,
magnificas matrē dn̄i:ſed magnificat aīa mea dn̄m.In uo-
ce mea filium perhibes exultaſſe in gaudio: ſed exultauit
ſpiritus meꝰ in deo ſalutari meo:& ipſe quoq; tāquā ami-
cus ſpōſi gaudet ad uocē ſpōſi. Beatā eſſe dicis quæ cre-
didiſſet:ſed credulitatis & beatitudinis cauſa reſpectꝰ eſt
ſupernæ pietatis:ut ex hoc magis beatā me dicāt omnes
gn̄ationes:quia ancillā humilē & exiguam reſpexit deus.
Verūtm̄ nunquid putamꝰ frēs,elizabeth ſc̄tam in eo ꝙ p
ſpm̄ utiq; loquebatur erraſſe? Abſit.Beata planè quā re-
ſpexit deus & beata quæ credidit. Hic enim magis diui-
næ reſpectiōis extitit fructus.Ineffabili ſiquidē artificio
ſpūs ſuperueniens tātæ humilitati magnanimitas tanta,
in ſecretario uirginei cordis acceſſit:ut (quēadmodum
de integritate & fœcunditate prædiximus:hæ quoq; ni-
hilominus ſunt ſtellæ ex reſpectu mutuo clariores) ꝙ ui-
delicet nec hūilitas tāta minuit magnanimitatē nec ma-
gnanimitas tanta humilitatem:ſed cum in ſua æſtimatio-
ne tam humilis eſſet,nihilominus & in promiſſionis cre-
dulitate magnanimis:ut quæ nihil aliud quàm exiguam
ſeſe reputabat ancillā:ad incōprehēſibile hoc myſteriū,
& ammirabile commercium,ad inſcrutabile ſacramentū:
nullatenus dubitaret electam:& ueram & dei & hominis
genitricem crederet mox futuram.Agit hoc nimirum in
cordibꝰ electorū gratiæ prærogatiua diuinæ, ut eos nec
humilitas puſillanimes faciat nec magnanimitas arrogā-
tes magis autem cooperentur ſibi:ut non ſolum nulla ex
magnanimitate ſubintret elatio,hinc hoc maxime proue
hatur humilitas:ut inueniantur eo amplius timorati: &
largitori munerum non ingrati: ac uiciſſim ex occaſione

humilitatis puſillanimitas nulla ſurrepat:ſed quominꝰ de
ſua quiſq; uel minimis præſumere cōſueuit:eo āplius etiā
in magnis quibuſq; de diuina uirtute confidat. A Mar
tyriū ſanè uirginis(quā nimirum īter ſtellas diadematis
eiꝰ ſi meminiſtis duodecimā noiauimus) tā in ſymeōis p̄
phetia, quàm in ipſa dn̄icæ paſſionis hiſtoria comendat̃.
Poſitus eſt hic(ait ſc̄tūs ſenex de paruulo Ieſu) in ſignum Lucæ.2.
cui contradicet̃:& tuā ipſius aīam(ad mariā autem dice-
bat)ptrāſibit gladius. Verò tuā ô btā mater aīam gladiꝰ
ptrāſiuit.Alioqn nō niſi eā pertrāſiēs:carnē filij tui pene
traret.Et qdē poſtea quàm emiſit ſpm̄ tuꝰ ille Ieſꝰ(oīm q
dē ſed ſpāliter tuus)ipſius planè nō attigit aīam crudelis
lancea: q̄ ipſiꝰ(nec mortuo parcēs cui nocere nō poſſet)
aperuit latus:ſed tuam undiq; aīam pertranſiuit.Ipſiꝰ ni
mirū aīa iam ibi non erat:ſed tua planè īde neqbat auelli.
Tuā ergo ptranſiuit aīam uis doloris:ut plus quàm mar-
tyrē nō immerito p̄dicemus:in qua nimirū corporeæ ſen
ſum paſſionis exceſſerit cōpaſſionis affectus.An non tibi
plus quàm gladius fuit ſermo ille (reuera ptrāſiēs animā
& ptingens uſq; ad diuiſionem aīæ & ſpūs)mulier ecce fi
lius tuꝰ? O cōmutationē.Ioānes tibi p̄ Ieſu tradit̃:ſeruꝰ
p̄ dn̄o:diſcipulꝰ pro magiſtro:filiꝰ zebedei p̄ filio dei hō
purꝰ,p̄ deo uero.Quō nō tuā affectuoſiſſimā aīam ptrāſi
ret hæc auditio:q̄n̄ & nr̄a licet ſaxea:licet ferrea pectora ſo
la recordatio ſcindit? Nō miremini frēs:ꝙ maria martyr
in aīa fuiſſe dicat̃. Miret̃ q̄ nō meminerit ſe audiſſe paulū
inter maxima gētiū crimina memorantē ꝙ ſine affectione
fuiſſent.Longè id fuit à mariæ uiſceribꝰ:longè ſit à ſeruu
lis eius.Sed fortè quis dicat. Nunquid non eū preſcierat
moriturū? Et indubitāter.Nunquid nō ſperabat cōtinuè
reſurrecturū? Et fidenter.Sup̄ hæc doluit crucifixum? Et
uehemēter.Alioquin Quiſnā tu frater aut unde tibi hæc
ſapiētia:ut mireris plus mariā cōpatientē:quàm mariæ fi-
liū patientē? Ille etiam mori corpore potuit:iſta cōmori
corde nō potuit? Fecit illud charitas:qua maiorem nemo
habuit:fecit & hoc charitas: cui poſt illā ſimilis altera nō
fuit.Iam te mater miſericordiæ per ipm̄ ſynceriſſimæ tuæ
mētis affectum tuis iacēs prouoluta pedibus luna:media
tricem ſibi apud ſolem iuſtitiæ cōſtitutam deuotis ſuppli
cationibus interpellat ut in lumine tuo uideat lumē & ſo
lis gratiam tuo mereatur obtentu:quam uerè amauit præ
oībus & ornauit ſtola gloriæ induens: & coronā pulchri
tudinis ponēs in capite tuo.Plena es gratiarum:plena ro
re cæleſti:innixa ſuper dilectum delitijs affluens.Ciba ho
die paupes tuos dn̄a: ipſi quoq; catelli de micis edāt:nec
puero abrahæ tm̄ ſed & camelis potum tribuas de ſuper-
effluenti hydria tua:qa tu uerè puella es prælecta & p̄pa-
rata altiſſimi filio:q eſt ſup̄ oīa bn̄dictus in ſecula. Amen.

In natiuitatæ beate Mariæ. Sermo.

FOecunde uirginis āplectit̃ cælū p̄ſentiā:terra
memoriā ueneraт̃. Sic nimirū totiꝰ boni illic
exhibitio : hic tenuis q̄dā libatio primitiarū: Pſal.101.
ibi res & hic nomē. Dn̄e,inqt,nomē tuū ī æter
num:& memoriale tuū in gn̄atiōe & gn̄ationē.Gn̄atio &
gn̄atio:nō angelorū,p̄fecto:ſed hoīm eſt.Vis ſcire qa no-
men & memoriale eius in nobis eſt:præſentia in excelſo? Mat.6.
Sic orabitis,inqt,Pater noſter q es in cælis:ſanctificet̃ no
men tuū.Fidelis orō:cuiꝰ ipſa primordia & diuinæ ado-
ptionis & terrenæ peregrinationis admoneāt:ut hoc ſciē
tes ꝙ quādiu nō ſumꝰ in cælo peregrinamur à dn̄o:gema
mus intra noſmetipſos:adoptionē filiorū expectātes,præ
ſentiā utiq; patris. Signāter proīde & de chriſto p̄pheta
loquit̃ dicēs. Spiritꝰ ante faciē noſtrā xp̄s dn̄s: in umbra Treñ.4.
eius uiuemꝰ inter gentes. Nā inter cæleſtes quidē beati-
tudines non in umbra uiuitur:ſed potius in ſplēdore. In
ſplendoribus ſanctorum(inquit)ex utero ante luciferum Pſal.6.
genui te. Verum id quidem pater. At mater ſanè eundem
ipſum in ſplendore nō genuit: ſed in umbra:nō niſi ea ta-
men qua obumbrauit altiſſimus.Merito proīde canit ec-
cleſia:non illa quidem eccleſia ſanctorum quæ in excelſis
& in ſplendore eſt:ſed q̄ interim peregrinat̃ in terris.Sub
umbra

umbra eius quē deſideraueram:ſedi & fructus eius dulcis
Cañ.1. gutturi meo.Lucem quippe meridianā ubi paſcit ſpōſus
ſibi petierat indicari:ſed repreſſa eſt & pro plenitudine lu
minis umbrā,pro ſatietate interim guſtū recepit.Deniq;
non ait ſub umbra eius quam deſideraueram:ſed ſub um-
bra eius,quem deſideraueram ſedi.Neq; enim ipſius expe
tierat umbram,ſed ipſum profecto meridiem: lumen ple-
num,de lumine pleno.Et fructus,ait,dulcis gutturi meo
Pſal.33. ac ſi dicat guſtui meo.Vſq; quo nō parcis mihi:nec dimit
tis me:ut glutiā ſaliuā meā? Quouſq; manet illa ſententia
Guſtate & uidete quoniā ſuauis eſt dn̄s.Et quidē ſuauis
Cañ.5. guſtui & dulcis gutturi:ut merito etiam ſuper hoc ſpōſa
p̄s.67. p̄ruperit in uocē gratiarū actionis & laudis.Sed q̄n̄ dice
tur.Comedite amici & bibite,& inebriamini chariſſimi?
Luc.22. Iuſti epulentur(ait propheta) ſed in conſpectu dei,utiq;
nō in umbra.Et de ſeipſo,ſatiabor,ait,cū apparuerit glo-
ria tua.Sed & dn̄s ad apl'os ait.Vos eſtis qui permanſiſtis
mecum in tētationibus meis:& ego diſpono uobis ſicut
diſpoſuit mihi pater meus regnū:ut edatis & bibatis ſup
menſam meam ſed ubi? In regno meo,inquit.Beatus pla-
nè,qui manducabit panē in regno dei.Sanctificetur itaq;
nomē tuum:per quod utcunq; interim in nobis es dn̄e p
fidem in cordibus habitans:quoniā nomē tuū iam inuo-
catū eſt ſuper nos.Adueniat regnū tuū.Veniat utiq; q̄d
perfectū eſt,& euacuetur quod eſt ex parte.Habetis (ait
apoſtolus)fructū ueſtrū in ſanctificationē:finē uerò uitā
æternā.Vita æterna fons indeficiens q uniuerſam irrigat
ſuperficiem paradiſi.Nec modo irrigat,ſed inebriat.fons
hortorum:puteus aquarū uiuētiū q̄ fluūt impetu de liba
no:& fluminis impetus lætificat ciuitatē dei. Quis uerò
fons uitæ:niſi xp̄s dn̄s? Cum xp̄s,inquit, apparuerit uita
ueſtra:tūc & uos apparebitis cū ipſo ī gloria.Sanè ipſa ſe
ſe plenitudo exinaniuit:ut fieret nobis iuſtitia & ſanctifi
catio & remiſſio nec dum apparēs uita,aut gloria:aut bea
titudo.Deriuatꝰ eſt fons uſq; ad nos:in plateis deriuatæ
ſunt aquæ:licet nō bibat alienus ex eis. C Deſcēdit per
aquæductū uena illa cæleſtis,nō tamē fontis exhibens co
piam:ſed ſtillicidia gr̄æ arentibꝰ cordibus noſtris infun-
dens:alij quidē plus:alij minus.Plus equidē aquæductꝰ
ut accipiant cæteri de plenitudine,ſed nō plenitudinē ip
ſam.Aduertiſtis iam,ni fallor,quē uelim dicere aquædu-
ctum:qui plenitudinem fontis ipſius de corde patris exci
piēs nobis dedit illū:ſed ſi nō prout eſt:p̄ut capere potera
mus:Noſtis enim cui dictū ſit:aue gratia plena. An uerò
inueniri potuiſſe miramur unde talis ac tātus fieret aquæ
ductus:cuius nimirum ſummitas inſtar p̄fecto ſcalæ illius
quā uidit patriarcha Iacob cælos tangere:imo & tranſcē-
p̄uer.3. dere cælos ut uiuidiſſimū illū aquarū quæ ſup̄ cælos ſunt
poſſet attigere fontē? Mirabat̃ & Salomō:& uelut deſpe
rāti ſimilis aiebat.Mulierē fortē quis inueniet? Nimirū
p̄pterea tāto tempore humano generi fluenta gratiæ de
fuerunt:ꝙ necdū intercederet is de quo loquimur tā deſi
derabilis aquæductus.Nec mirabere diutius expectatum
ſi recordatis quot annis noe uir iuſtus in archæ fabrica la
borarit:in qua paucæ id eſt octo animæ ſaluæ factæ ſunt:
idq; ſatis ad modicū tempus. C Sed quomodo noſter
Eccl.35 hic aquæductus fontē illum attigit tam ſublimem? Quo-
modo putas niſi uehemētia deſiderij:niſi feruore deuotio
nis:niſi puritate oratiōis? Sicut ſcriptū eſt.Oratio iuſti-
penetrat cælos.Et quis iuſtus : ſi non maria iuſta de qua
ſol iuſtitiæ ortus eſt nobis? Quomō ergo illa inacceſſam
attigit maieſtatem:niſi pulſando,petendo quærendo? De
niq; & quod quærebat inuenit:cui dictum eſt :inueniſti
gratiam apud deum.Quid? Plena eſt gratia:adhuc inue-
nit? Digna prorſus inuenire quod quærit,cui p̄pria non
ſufficit plenitudo:nec ſuo pōt eſſe cōtenta bono:ſed quē
admodum ſcriptum eſt.Qui bibit me adhuc ſitiet. Petit
ſupereffluentiam ad ſalutem uniuerſitatis.Spiritus ſanctꝰ
ait ſuperueniet in te:& precioſum illud balſamū tāta tibi
copia tantaq; plenitudine influet:ut copioſiſſime effluat
circunquaq;.Ita eſt,iam ſentimus:iam exhilarentur facies

noſtræ in oleo:iam clamamus.Oleū effuſum nomen tuū: Cañ.1.
memoriale tuū in generatione & gn̄ationē.Verum id qui
dē nō in uanū,& ſi oleū effundit̃ ſed non perit.Propterea
ſiquidèm & adoleſcentulæ: paruulæ ſcilicet animæ,ſpon-
ſum diligunt:idq; nō parum & unguentū deſcendens de
capite nō mō barba,ſed & ipſa ueſtimenti ora ſuſcepit.In
tuere ô hō cōſiliū dei:agnoſce cōſiliū ſapiæ:cōſiliū pieta
tis.Cæleſti rore areā rigaturus totū uellus priꝰ infudit:re
dēpturꝰ humanū genus preciū uniuerſum cōtulit in ma
riā.Vt quid hoc? Fortè ut excuſaret̃ eua per filiā:& quæ-
rela uiri aduerſus fœminā deinceps ſopiret̃.Ne dixeris ul
tra ô Adam:mulier quā dediſti mihi dedit mihi de ligno
uetito:dic potius mulier quā dediſti mihi me cibauit fru-
ctu benedicto.Pijſſimū ſanè cōſiliū:ſed latet forſitā aliud
nec totū hoc eſt.Verū id quidē,ſed parū eſt,ni fallor,deſi
derijs ueſtris.Dulcedo lactis eſt,eliciet̃ fortè ſi fortiꝰ præ-
mimus,& pinguedo butyri.Altius ergo intuemini quan
to deuotionis affectu à nobis eam uoluerit honorari,qui
totiꝰ boni plenitudinē poſuit in maria:ut p̄inde ſi q̄d ſpei
in nobis eſt:ſi quid gratiæ,ſi quid ſalutis ab ea nouerimꝰ
redūdare:quæ aſcendit delitijs affluens.Hortus planè de
litiarū quē nō mō afflauerit ueniens:ſed & perflauerit ſu
perueniens auſter ille diuinus ut undiq; fluant & effluāt
aromata eius:chariſmata ſcilicet gratiarum.Tolle corpus
hoc ſolare:quod illuminat mundū:ubi dies? Tolle mariā
hanc maris ſtellā maris utiq; magni & ſpacioſi:quid niſi
caligo inuoluens & umbra mortis ac denſiſſime tenebræ
relinquunt̃? Totis ergo medullis cordiū:totis p̄cordiorū
affectibus & uotis oībus mariā hanc ueneremur:qa ſic eſt
uolūtas eius:qui totū nos habere uoluit per mariā. Hæc
inquā uoluntas eius eſt:ſed pro nobis.In omnibus ſiqui-
dē & per omnia prouidēs miſeris:trepidationē noſtrā ſo-
latur:fidē excitat,ſpem roborat:diffidentiā abigit,erigit
puſillanimitatē.Ad patrē uerebaris accedere ſolo auditu
territꝰ ad folia fugiebas:ieſum tibi dedit mediatorē.Quid
nō apud talē patrē filius talis obtineat? Exaudiet̃ utiq; p̄
reuerentia ſua:pater eīm diligit filiū.An uerò trepidas &
ad ipm̄? Frater tuus eſt & caro tua tētatus p̄ omnia abſq;
peccato:ut miſericors fieret.Hūc tibi fratrē maria dedit.
Sed forſitā & an in ipſo maieſtatē uerearе diuinā:ꝙ licet
factus ſit hō:māſerit tm̄ deꝰ. D Aduocatū habere uis &
ad ipſum? Ad mariā recurre.Pura ſiquidē hūanitas in ma
ria:nō modo pura ab omni cōtaminatiōe,ſed & pura ſin-
gularitate naturæ.Nec dubius dixerim exaudietur & ipſa
pro reuerentia ſua.Exaudiet utiq; matrem filius:& exau-
diet filiū pater.Filioli hæc p̄ctorū ſcala,hæc mea maxima
fiducia eſt:hæc tota ratio ſpei meæ.Quid eīm? Poteſt ne fi
lius aut repellere aut ſuſtinere repulſam,non audire,aut
non audiri filius poteſt? Neutrū planè.Inueniſti,ait ange
lus,gratiā apud deū.Fœliciter.Semper hæc inueniet gra
tiā:& ſola eſt gratia qua egemus.Prudens uirgo nō ſapiē
tiā ſicut Salomō,nō diuitias,nō honores,nō potētiā,ſed
gratiā requirebat.Nimirum ſola eſt gratia qua ſaluamur.
Quid nos alia cōcupiſcimꝰ fratres? Quæramus gratiam,
& per mariam quæramus :quia quod quærit inuenit,&
fruſtrari non poteſt.Quæramus gratiam,ſed gratiā apud
deum:nam apud homines gratia fallax. Quærant alij me-
ritum nos inuenire gratiam ſtudeamus.Quid enim? Nō
gratiæ eſt quod hic ſumus? Profecto miſericordiæ domi-
ni eſt ꝙ nō ſumus conſumpti nos.Qui nos? Nos periuri
nos adulteri,nos homicidæ,nos raptores,purgamēta uti
q; mūdi huius.Cōſulite cōſcientias uſas fratres,& uidete
quia ubi abundauit delictū:ſup̄abundat & gratia.Maria
non prætendit meritum:ſed gratiam quærit.Deniq; uſq;
adeo fidit gratiæ,& non altum ſapit,ut ſalutationem an-
gelicā uereatur.Maria,inquit,cogitabat,qualis eſſet iſta
ſalutatio.Nimirum ſeſe ſalutatiōe angelica reputabat in-
dignam.Et forſitan talia meditabatur.Vnde hoc mihi:ut
ueniat angelus domini mei ad me? Ne timeas maria , ne
mireris angelum uenientem,& maior angelo uenit . Ne
mireris angelum domini & dominus angeli tecū.Poſtre-

mo quidni uideas angelũ: cũ iam angelicè uiuas? Quid-
ni uiſitet angelꝰ uitæ ſociã? Quidni ſalutet ciuem ſancto
rum & domeſticã dei? Angelica planè uita uirginitas: &
qui non nubent neqꝫ nubentur erunt ſicut ãgeli dei. Vi-
des ne ꝙ & hoc nihilominus, modo aquæductus noſter
aſcẽdit ad fontem: nec ſola iam oratione cælos penetrat:
ſed etiam incorruptione, quæ proximũ deo facit ſicut ſa-
piẽs ait. Erat enim uirgo ſancta corpore & ſpiritu: cui ſpe
cialiter eſſet dicere, conuerſatio noſtra in cælis eſt. Sancta
inquã corpore & ſpiritu: ne quid forſitan ſuper hoc dubi
tes aquæductu. Sublimis equidẽ ualde: ſed nihilominus
integerrimus manet. Ortus cõcluſus, fons ſignatus, tem-
plum domini: ſacrarium ſpiritusſãcti. Nec enim eſt fatua
uirgo: cui non modo oleum eſt: ſed olei plenitudo in uaſe
recondita. Aſcenſiones in corde ſuo diſpoſuit: cõuerſatio
ne pariter (ſicuti iam diximus) & oratione aſcendens. De
niqꝫ abijt in montana cum feſtinatione & ſalutauit Eliza-
beth: & in miniſterio eius erat quaſi mẽſibus tribus: ut iã
tunc poſſet dicere matri, mater: quod tãto poſt filio dixit
filius. Sine mõ: ſic eñ decet nos implere oẽm iuſtitiã. Pla-
nè montana conſcendens cuius iuſtitia ſicut montes dei.
Tertius enim hic aſcenſus uirginis fuit, ut funiculus tri-
plex difficile rumperetur. Feruebat ſiquidem in quæren-
da gratia charitas, ſplẽdebat in carne uirginitas: humili
tas in obſequio eminebat. Etenĩ ſi oisq ſe humiliat exalta
bitur, quid hac humilitate ſublimius? Veniſſe eam mira-
Lucæ.1. batur Elizabeth & dicebat, Vnde hoc mihi ut ueniat mater
domini mei ad me? Sed iam magis miretur: ꝙ inſtar utiqꝫ
filij & ipſa non miniſtrari uenerit ſed miniſtrare. Merito
proinde cantor ille diuinus in ipſius ammiratione præci
nens aiebat. Quæ eſt iſta q̃ aſcẽdit ſicut aurora cõſurgẽs:
pulchra ut luna, electa ut ſol: terribilis ut caſtrorũ acies or
dinata? Aſcendit planè ſupra oẽ humanũ genus: aſcẽdit
Cañ.6. uſqꝫ ad ãgelos: ſed & ipõs quoqꝫ trãſcẽdit & cæleſtẽ oẽm
ſupergreditur creaturã. Nimirum ſupra angelos hauriat ne
ceſſe eſt: quã refundat hoibus, aquã uiuã. Quõ, iquit, fiet
iſtud qm̃ uirũ nõ cognoſco? Verè ſancta corpore & ſpũ,
Textus. & integritatẽ carnis habẽs & ꝓpoſitũ itegritatis. Reſpõ
dẽs autẽ angelus dixit. Spũſſctũs ſuperueniet in te: & uir
Textus. tus altiſſimi obumbrabit tibi. Ne me iterrogaueris inqt,
ſupra me eſt: & non potero ad illud. Spũſſanctus, non an-
gelus ſuperueniet in te: uirtus altiſſimi obumbrabit tibi:
non ego. Nec ſteteris uel inter angelos uirgo ſctã: ſubli
mius aliqd tuo ſibi miniſterio propinãdũ terra ſitiẽs p̃ſto
latur. Paululũ cũ pertrãſieris eos, inuenies quẽ diligit aĩa
tua. Paululũ inquã: nõ qa non incõparabiliter ſupereni-
neat: ſed ꝙ inter eũ & ipſos mediũ nihil iuenias. Trãſi er-
go uirtutes & dñationes, cherubin quoqꝫ & ſeraphin, ut
ad eũ ꝑuenias de quo uociferant adinuicẽ: ſanctus, ſctũs,
ſanctꝰ dñs deus ſabaoth. Qđ eñ ex te naſcetur ſctũ: uoca
bitur filius dei. Fons ſapiæ uerbũ p̃ris in excelſis, hoc uer
bũ mediãte te caro fiet: ut q dicit ego in patre & pater in
Ioan.8. me, dicat nihilominus: qa ego à deo ꝓceſſi & ueni. In pri
Ioan.1. cipio, iqt, erat uerbum. Iam ſcatet fons: ſed interim tm̃ in
ſemetipſo. Deniqꝫ & uerbũ erat apud deũ. Lucẽ ꝓfecto ha
Hie.29. bitans inacceſſibilẽ, & dicebat dñs ab initio. Ego cogito
cogitationes pacis & nõ afflictiõis. Sed penes te eſt cogi
tatio tua, & qd cogites nos neſcimus. Quis eñ cognouit
ſenſum dñi: aut qs cõſiliariꝰ eiꝰ erat? Deſcẽdit itaqꝫ cogita
tio pacis in opꝰ pacis: uerbũ caro factũ eſt & habitat iã in
nobis. Habitat planè ꝑ fidem in cordibꝰ noſtris: habitat
in memoria noſtra: habitat in cogitatiõe: qa uſqꝫ ad ipam
deſcẽdit imaginationẽ. Quid ei priꝰ cogitaret hõ de deo
niſi forſitan idolũ corde fabricaret? Incõphenſibilis erat
& inacceſſibilis: inuiſibilis & inexcogitabilis oĩno. Nũc
uerò cõphẽdi uoluit, uideri uoluit, cogitari uoluit. Quo
nã mõ inqt? Nimirũ iacẽs in p̃ſepio, in uirginali gremio
cubans, in monte prædicans, in oratione pernoctans, &
in cruce pendens, in morte pallens: liber inter mortuos,
& in inferno imperans: ſeu etiã tertia dei reſurgẽs: & apo
ſtolis loca clauorũ uictoriæ ſigna demonſtrans: nouiſſime

corã eis cæli ſecreta cõſcẽdẽs. Quid horum non uerè nõ
pie nõ ſancte cogitatur? Quicquid horum cogito, deum
cogito, & per omnia eſt deus meus. Hæc ego meditari di
xi ſapientiam: & prudẽtiam iudicaui eructuare memoriã
ſuauitatis, qm̃ in huiuſcemodi nucleis uirga ſacerdotalis
copioſè produxit, quã in ſupernis hauriẽs uberius nobis
maria refundit: In ſupernis plane & ultra angelos: quæ
uerbum ex ipſo patris corde ſuſcepit ut ſcriptũ eſt. Dies
diei eructat uerbum. Vtiqꝫ dies pater ſiquidẽ dies ex die p̃s.18.
ſalutare diei. An nõ etiã uirgo dies? Et præclara. Rutilãs
planè dies quæ procedit ſicut aurora cõſurgens, pulchra
ut luna, electa ut ſol. Intuere igit quẽadmodũ uſqꝫ ad an-
gelos plenitudine gratiæ: ſupra angelos ſuperueniẽte ſpi
ritu ſancto peruenit. Eſt in angelis charitas, eſt puritas, eſt
humilitas. Quid horũ nõ enituit in maria. Sed oſtenſum
eſt ſuperius ut quidẽ à nobis oſtendi potuit: ſupereminẽ-
tiã ꝓſequamur. Cui eñ angelorũ aliqñ dictũ eſt: ſpũſſan-
ctus ſuperueniet in te & uirtus altiſſimi obumbrabit tibi:
ideoqꝫ quod naſcetur ex te ſanctum, uocabitur filius dei?
Deniqꝫ ueritas de terra orta eſt, non de angelica creatu-
ra, nec angelos ſed ſemẽ abrahæ apprehendit. Magnum
eſt angelo ut miniſter ſit domini: ſed maria ſublimius qd
dã meruit ut ſit mater. Fœcunditas itaqꝫ uirginis ſupemi
nens gloria eſt: tantoqꝫ excellentior angelis facta munere
ſingulari: quanto differentius præ miniſtris nomẽ matris
accepit hanc inuenit gratiã plena iam gratia, ut charitate
feruida, uirginitate integra, humilitate deuota: fieret nihi
lominus ſine uiri cognitione grauida, ſine muliebri do-
lore puerpera. Parum eſt, quod ex ea natum eſt, ſanctũ uo
catur & eſt filius dei. De reliquo fratres curandum nobis
ſummope eſt: ne uerbũ qđ de ore patris ad nos egreſſum
eſt uirgine mediante, uacuũ reuertatur, ſed per eãdẽ nihi
lominus uirginẽ gratiã ꝓ gratia referamus. Eructuemus
memoriã donec præſentiam ſuſpiramus: & ſuæ reddãtur
origini fluenta gratiæ ut uberius fluant. Alioquin niſi ad
fontem redeant exiccant, & infideles in modico qđ maxi
mũ eſt accipere nõ meremur. Modicũ planè memoria ad
p̃ſentiam: modicum ad id quod cupimus: magnum ad id
quod meremur: longè infra deſiderium, ſed nihilominus
ſupra meritũ. Sapiẽter ꝓinde ſponſa, & ꝓ hoc modico nõ
modice gratulat. Cum enim dixiſſet. Indica mihi ubi pa- Cañ.1.
ſcas, ubi cubes in meridie: recipiens exigua pro immenſis
& pro paſtu meridiano libans ſacrificium ueſpertinũ: mi-
nime tñ ut ſolet fieri murmurat aut triſtatur: ſed gr̃as agit
& in oĩbus ſeſe exhibet deuotiorẽ. Nouit enim quod ſi fi
delis fuerit in umbra memoriæ: lucẽ præſentiæ ſine dubio
obtinebit. Itaqꝫ q reminiſcimini dñi ne taceatis: & ne de-
tis ſilentiũ ei. Nimirũ qui præſentẽ habent dñm exhorta p̃s.147.
tione nõ indigẽt, & qđ ait propheta alius. Lauda hierl̃m
dñm: lauda deũ tuũ ſion: congratulationis eſt potius quã
commonitiõis. Qui in fide ambulant: egẽt ammonitione
ne taceant: & ne dederint ſilentium ei. Loquitur eñ & lo-
quit pacẽ in plebẽ ſuã & ſuper ſanctos ſuos, & in eos qui
cõuertuntur ad cor. Cæterũ: cum ſancto ſanctus eris, & cũ p̃s.17.
uiro innocente innocẽs eris & audientẽ ſeſe audiet, & lo
quẽti ſibi loquetur. Alioquin ſilentiũ ei dediſti ſi taceas.
Sed unde ſi taceas? A laude? Ne taceatis, inquit, & ne de Eſai.62.
tis ſilẽtium ei: donec ſtabiliat hieruſalem laudem in terra.
Lauꝰ hieruſalẽ iocunda: & decora laudatio. Niſi fortè an
gelos ciues hieruſalẽ mutuis opinamur laudibus delecta
ri, & decipere de uanitate in idip̃m. Fiat uoluntas tua pa
ter ſicut in cælo & in terra: ut laus hieruſalem ſtabiliatur
in terra. Quid enim mõ eſt? Nõ quærit angelꝰ ab angelo
gloriã in hierl̃m, & homo ab hoĩe laudari cupit in terra.
Execrãda peruerſitas, ſed eorũ ſit q ignorantiã dei habẽt,
qui obliti ſunt dñi dei ſui. Vos qui reminiſcimini domini
ne taceatis à laude eius donec ſtabiliatur & perficiatur in
terrra. Eſt enim ſilentium irrepræhẽſibile, imo & laudabi
le magis, eſt ſermo nõ bonus. Alioqn nõ diceret ꝓpheta. Treñ.3.
Bonũ eſſe hoĩ p̃ſtolari cũ ſilentio ſalutare dei. Bonũ ſilen
tium à iactantia, bonum à blaſphemia, bonum à murmure
& detractione

& detractione. Alius enim ob laboris magnitudinẽ & põ
dus diei exaſperatꝰ animo murmurat: diiudicat eos qui ꝓ
anima ſua peruigilãt tanquã reddituri utiqꝫ rationẽ. Cla
mor eſt ſed ſupra omne ſilentiũ, clamor iſte animi obdura
ti ſilere facit (quã audiri non patitur) uocẽ uerbi. Aliꝰ pu
ſillanimitate ſpũs in expectatiõe deficit: peſſimumqꝫ hoc
uerbũ blaſphemiæ eſt quod nec ĩ hoc ſeculo remittit nec
in futuro. Tertius in magnis ambulat & in mirabilibꝰ ſu
per ſe dicens. Manus nr̃a excelſa, putãs ſe aliqd eſſe cũ ni-
hil ſit. Quid loqueret huic qui loqtur pacem? Dicit enim
qa diues ſum & nulliꝰ egeo. Porrò ueritatis ſententia eſt.
Væ uobis diuitibus, qa habetis hic cõſolationẽ ueſtrã: cõ
Lucæ.6. tra uerò. Beati, inquit, qui lugent: quoniã ipſi conſolabũ
tur. Sileat ergo in nobis lingua maledica, lingua blaſphe
Math.5. ma: lingua magniloqua. quoniã bonũ eſt in hoc triplici ſi
lentio ſalutare dñi præſtolari, ut dicas. Loquere domine,
1.Re.3. qa audit ſeruus tuus. Eiuſmodi quippe uoces nõ ad eum
ſunt ſed aduerſus eum: ſicut legiſlator murmurantibꝰ ait.
Non enim contra nos eſt murmur ueſtrũ: ſed cõtra dñm.
Exo.16. Ita tñ ab his taceas: ne oĩno taceas: ne dederis ſilẽtium ei.
Loquere illi contra iactantiã in cõfeſſione ut obtineas ue
niam de præterito. Loquere in gratiarũ actiõe cõtra mur
murationẽ, ut ampliorẽ inuenias gratiam in præſenti. Lo
quere in oratione contra diffidentiã ut cõſequaris & glo
riã in futuro. Cõfitere inquam præterita & pro præſenti-
bus gratias age: ac deinceps ora ſtudioſius pro futuris: ut
ne ipſe quidẽ ſileat à remiſſione: ab immiſſione, à promiſ-
ſione. Ne taceas inquam: ne dederis ſilentium ei: loquere
ut & ipſe loquatur & dicere poſſis, dilectus meus mihi &
ego illi. Iocũda uox & eloquium dulce. Nimirum nõ uox
murmuris hæc, ſed uox turturis eſt. Et ne dixeris quomõ
cantabimus canticum domini in terra aliena: nõ iam alie
Cañ.2. na reputabitur de qua ſpõſus ait. Vox turturis audita eſt
Vbi ſup̃ in terra noſtra. Audierat eñ dicẽtem: Capite nobis uul-
pes paruulas, & fortè ex eo in uocem exultationis erupit
ut diceret. Dilectꝰ meus mihi, & ego illi. Planè uox turtu
ris: quæ tam uiuenti quàm mortuo ſingulari utiqꝫ caſti-
monia ſuo compari perſeuerat ut eã neqꝫ mors neqꝫ uita
à xp̃i ſeparet charitate. Intuere etenim utrũnã aliqd hunc
dilectũ auertere potuerit à dilecta: quo minꝰ ei & peccãti
& auerſæ ꝑſeueraret. Glomeratæ nubes radios ſolis offen
dere contendebant, ut iniquitates noſtræ ſepararẽt inter
nos & deũ: ſed incaluit ſol & uniuerſa diſſoluit. Alioquin
qñ rediſſes ad eũ niſi ille tibi perſeueraſſet: niſi clamaſſet.
Can.6. Reuertere reuertere ſunamitis: reuertere reuertere ut in-
tueamur te. Eſto ergo illi & tu nihilominꝰ perſeueramus:
ut nullis ab eo flagellis aut laboribꝰ auertaris. Luctare cũ
angelo ne ſuccũbas, quia regnũ cælorum uim patitur, &
uiolenti rapiunt illud. An non lucta: dilectus meus mihi
& ego illi? Notã fecit dilectionẽ ſuã: experiatur & tuã. In
multis eñ tẽtat te dñs deus tuus. Declinat ſæpius auerti
faciem ſed non ita. Probationis iſtud eſt: nõ reprobatiõis
Suſtinuit te dilectus, ſuſtine tu dilectum: ſuſtine, uiriliter
age. Non illũ uicere peccata tua: te quoqꝫ ipſius flagella
non ſuperent, & obtinebis benedictionem. Sed quando?
Cum aurora fuerit: cum aſpirauerit iam dies, cum ſtabilie
Geñ.32. rit hieruſalem laudẽ in terra. Ecce uir iam, inquit, luctaba
tur cũ Iocob uſqꝫ mane. Auditã fac mihi mane miam tuã:
qa ſperaui in te dñe. Non tacebo nec dabo tibi ſilentium
uſqꝫ mane, utinã nec ieiuniũ. Nimirum dignaris & paſci
ſed inter lilia. Dilectus meus mihi & ego illi: qui paſcitur
inter lilia. Nimirum & ſupra ſi meminiſtis in eodem canti
co euidenter expreſſum eſt, ꝙ florũ apparitio turturis co
mitetur auditũ: ſed attende ꝙ locũ nõ cibũ indicare uide
tur, nec quibus paſcitur exprimit: ſed inter quæ. Fortè ei
non cibo ſed cõſortio paſcitur liliorum: nec lilijs ueſcit,
ſed uerſatur. Nimirũ odore potius quàm ſapore lilia pla-
cent, & uiſui magis ſunt apta quàm eſui. Ita ergo paſcit
inter lilia donec aſpiret dies, & uenuſtati florum fructuũ
ſuccedat ubertas. Interim quippe florum non fructuum
tempus: dum in ſpe magis quàm in re ſumus: & per fidem

non per ſpeciem ambulantes: expectatione magis quam
experientia gratulamur. Cõſidera deniqꝫ floris teneritu
dinem: & memento uerbi quod ait apoſtolus. Quia habe 2.Co.4.
mus theſaurum iſtum in uaſis fictilibus. Quanta enim ui-
dentur imminere pericula floribus: quàm facile ſpinarũ
aculeis liliũ perforat. Merito ꝓinde canit dilectꝰ. Sicut li
lium inter ſpinas: ſic amica mea inter filias. Annon erat in
ter ſpinas, qui dicebat? Cum his qui oderũt pacẽ erã paci p̃s.119.
ficus: Cæterũ & ſi iuſtus germinat ſicut liliũ: ſed non ad li
liũ ſpõſus paſcitur nec in ſingularitate cõplacet ſibi. Au-
di deniqꝫ inter lilia cõmorantẽ. Vbi, inquit, duo uel tres Mat.18.
congregati fuerint in noĩe meo, ibi ſum in medio eorum.
Amat ſemper media ieſus: diuerticula ſemper & reclinato
ria reprobat filius hominis, dei & hominũ mediator. Di-
lectus meus mihi & ego illi, qui paſcitur inter lilia. Cure-
mus habere lilia fratres: extirpare ſpinas & tribulos & in-
ſerere lilia feſtinemus: ſi quando fortè & ad nos paſcẽdus
dignetur dilectus deſcendere. Apud mariã utiqꝫ paſceba-
tur: idqꝫ copioſius pro multitudine liliorum. An non lilia
uirginitatis decus: humilitatis inſigne: ſupereminentia
charitatis? Erũt tamen: & nobis lilia quãuis inferiora ual
de, ſed ne inter hæc quidem dedignabit paſci ſponſus: ſi-
quidẽ eas quas prædiximus actiones gratiarũ: deuotio
nis hylaritas illuſtrauerit: orationẽ intentiõis puritas cã-
didauerit: confeſſionẽ indulgentia dealbauerit, ſicut ſcri-
ptũ eſt. Si fuerint peccata ueſtra ut coccinũ: quaſi nix de- Eſaiæ.1.
albabunt, & ſi fuerint rubra: quaſi uermiculus: uelut lana
alba erunt. Cæterum quicquid illud eſt quod offerre pa-
ras, mariæ cõmendare memento: ut eodem alueo ad largi-
torẽ gratiæ gratia redeat quo influxit. Neqꝫ enim impo-
tens erat deus, & ſine hoc aquæductu infundere gratiam
prout uellet: ſed tibi uehiculum uoluit prouidere. Fortè
eñ manꝰ tuæ aut ſanguine plenæ aut infeſtæ muneribus:
ꝙ nõ eas ab oĩ munere excuſſiſti. Ideoqꝫ modicũ iſtud qđ
offerre deſideras gratiſſimis illis & oĩ acceptiõe digniſſi-
mis mariæ manibus offerendũ tradere cura, ſi non uis ſu-
ſtinere repulſam. Nimirũ candidiſſima quædã lilia ſunt.
nec cauſabit ille liliorũ amator inter lilia non inuentum
quicquid illud ſit quod inter mariæ manus inuenerit.

In feſtiuitate ſancti Michaelis. Sermo primus.

ANgelorũ hodie memoria celebratur & exi-
gitis debitum pro tanta ſolennitate ſermo-
nem. Sed quid de angelicis ſpiritibus uiles
loquant uermiculi? Credimus ſanè & indu
bitata fide tenemus diuina eos præſentia &
uiſione beatos ſine fine lætari in bonis domini: quæ ocu
lus nõ uidit nec auris audiuit: nec in cor hoĩs aſcenderũt.
Quid ergo de his homo loquat hoĩbus: quæ nec ipſe qui
dem cogitare: nec illi ſaltẽ audire ſufficiãt? Profecto ſi ex
abũdantia cordis os loquitur: ſileat nihilominus lingua
neceſſe eſt ex inopia cogitationis. Attamẽ ſi multũ eſt ad
nos loqui de ea claritate & gloria: qua in ſemetipſis, imo
in deo ſuo angeli ſancti: noſtris omnino ſupereminẽt cor-
dibus: de ea loquamur quã nobis exhibẽt gratia & chari-
tate. In ſupernis enim ſpiritibus nõ ſolum ammirabilis di
gnitas: ſed dignatio amabilis inuenitur. Dignũ eſt proin
de fratres ut gloriã non capientes tanto magis amplecta-
mur miſericordiam: quia nimirum conſtat nihilominus
abundare domeſticos dei: cæli ciues, principes paradiſi.
Teſtat deniqꝫ apoſtolus ipſe q raptus uſqꝫ ad tertiũ cælũ
beatæ illi curiæ meruit intereſſe atqꝫ eiꝰ noſſe ſecreta: qm̃
omnes amminiſtratorij ſunt ſpiritus: miſſi in miniſterium
propter eos qui hæreditatem capiunt ſalutis. Neqꝫ id cui
quàm incredibile uideatur: quãdo quidẽ ipſe quoqꝫ crea
tor: & rex angelorum uenit non miniſtrari: ſed miniſtrare
& animam ſuam dare pro multis. Vt quid ergo miniſteriũ
illud angelorum quiſpiam dedignetur: in quo p̃cedit eos
cui in excelſis tota cum auiditate & fœlicitate miniſtrãt?
Si & hinc dubitas, utiqꝫ, qui uidit teſtimoniũ phibuit mi
lia inquiens milium miniſtrabant ei: & decies centena mi Apoc.5.
lia aſſiſtebant ei. Alius quoqꝫ propheta ad patrem de filio

Ps.8. loquēs ait. Minuiſti eū paulominus ab angelis. Sic planè
ſcilicet: ut uincat & humilitate qui ſublimitate uincebat:
ſitqꝫ tanto minor angelis quanto inferiori ſeſe miniſterio
mancipauit, qui tāto excellentior eſt quanto differētius ꝑ
eis nomē hæreditauit. Sed quæras fortaſſe in quo miora-
tus uideatur ab angelis cū miniſtrare uenit: qm̄ quidem ut
ſupra meminimus in miniſterium mittuntur & illi: In eo
utiqꝫ ꝙ non modo miniſtrauit ſed miniſtratus eſt: eratqꝫ
Can.2. unus & idē qui miniſtrabat & cui miniſtrabatur. Merito
proinde ſpōſa in cāticis canticorū. Ecce, inqt uenit iſte ſa-
liens in montibus: trāſiliens coles. Miniſtrās em̄ ſalijt in-
ter angelos: ſed & ipſos tranſilijt miniſtratus. Miniſtrant
em̄ angeli ſed de alieno: offerētes deo bona opera noſtra:
à nobis eius gloriam referentes. Vnde & cū ſcriptura di-
Apoc.8. cit. Qm̄ aſcendit fumus aromatū in conſpectu dñi: de ma-
nu angeli ſolicite præmiſit data ei fuiſſe incēſa multa. No
ſtros enim ſudores non ſuos: noſtros non ſuas lachrymas
offerūt deo: nobis quoqꝫ eius munera referunt & nō ſua.
Non ſic miniſter ille ſublimior cunctis: ſed humilior uni-
uerſis: qui ſemetipſum obtulit ſacrificiū laudis: qui patri
offerēs animam ſuam nobis miniſtrat uſqꝫ hodie carnem
ſuam. Huius utiqꝫ tanti miniſtri gratia nihil mirum ſi di-
gnanter nobis: imo & libenter angeli ſancti miniſtrant,
Ipſi em̄ amant nos: quia nos chriſtus amauit: Dicitur cer
tè uulgari quodā prouerbio: qui me amat, amat & canem
meū. Nos uerò ô beati angeli catelli ſumus domini illius:
quem tāto affectu diligitis: catelli inquàm, cupiētes ſatu-
rari de micis q̄ cadūt de menſa dominorū noſtrorū q eſtis
uos. Et hæc dixerim fratres ut ampliorem de cætero erga
beatos angelos fiduciā habeatis: ac perinde familiarius
in omni neceſſitate ueſtra eorum inuocetis auxilia: ſed &
dignius in eorum præſentia conuerſari: & magis ac ma-
gis eorum uobis conſiliare gratiā: captare beneuolentiā:
exorare clementiam ſtudeatis. Cuius rei gratia neceſſariū
duco: alias quoqꝫ charitati ueſtræ exponere cauſas: q̄ ip-
ſos beatos angelos pro noſtra infirmitate reddant ſolici-
tos: abſqꝫ ſua ſanè anxietate: ſed nō abſqꝫ utilitate noſtra:
nec ad detrimentum fœlicitatis ſuæ: ſed ad noſtræ ſalutis
augmētum. Cōſtat ſine dubio ratiōis participes & capa-
ces beatitudinis humanas aīas angelicæ (ſi dicere id au-
deamus) cognatas eſſe naturæ: nec decet uos ô beati ſpi-
ritus contra legis præceptum dedignari quā uiſitare de-
betis ſpeciem ueſtrā: licet in multā (ut ipſi cernitis) deie-
cta ſit uilitatē. Sed neqꝫ arbitramur uos ſuperni ciues: ci
uitatis ueſtræ excidio delectari: & ruina murorū quos ſe-
miruptos ipſi uidetis. Cuiꝰ īſtauratiōē ſi deſideratis ut di-
gnū eſt frequēter quæſo añ thronū gloriæ uerbū præcis
Ps.50. iterate dicentes. Benigne fac dñe in bona uoluntate tua
ſion: ut ædificēt muri hieruſalē. Si diligitis decorē domꝰ
dei: imo quia diligitis experiant̄ zelū urm̄ uiui & rōnales
lapides: qui ſoli in inſtauratione eiꝰ uobis poſſunt coæ-
dificari. Hic eſt dilectiſſimi funiculꝰ triplex quo de excel-
ſo cælorum habitaculo ad conſolandos, ad uiſitandos, ad
adiuuandos nos, attrahit ſupereminens charitas angelo-
rum ꝓpter deum, ꝓpter nos, ꝓpter ſeipſos. Propter deū
utiqꝫ cuiꝰ tāta erga nos miæ uiſcera: ipſi quoqꝫ ut dignū
eſt imitant̄ ꝓpter nos in quibus nimirū ꝓpriā ſimilitudi
nē miſerant̄: ꝓpter ſeipſos quorū ordines inſtaurādos ex
nobis toto deſiderio præſtolant̄. In ore em̄ paruulorū q
lacte mō ueſcūtur & nondum ſolido cibo: perficienda eſt
laus illa maieſtatis diuinæ cuius habentes primitias ange
lici ſpūs beata nimirū delectatione fruuntur: ſed tāto aui
dius nos expectant quāto cōſummatiōis eius expectatio
ne & expectatiōe ſolicitant̄. Quæ cū t̄n ita ſint: pēſate quā
ta etiā nobis ſolicitudine opus eſt dilectiſſimi: ut dignos
nos exhibeamus eorū frequētia: & eo mō cōuerſemur in
conſpectu angelorū: ne fortè ſanctos affendamꝰ obtutus.
Væ em̄ nobis ſi qn̄ prouocati pctis & negligētijs noſtris
indignos nos iudicauerint p̄ſentia & uiſitatione ſua: ut iā
neceſſe habeamus & nos plangere & dicere cū propheta.
Ps.35. Amici mei & proximi mei aduerſum me appropinquaue-
rūt & ſteterunt. Et qui iuxta me erant de lōgè ſteterūt: &
uim faciebant qui q̄rebant animā meā: elongatis nimirū
eis quorū p̄ſentia ꝓtegere nos & propulſare poterat ini-
micum. Q. ſi tam neceſſariā habemus familiaritatē digna
tionis angelicæ: cauenda nobis eorū offenſa: & in his ma
xime exercendū quibus eos nouimus oblectari. Sunt em̄
plurima q̄ eis placent: & quæ in nobis inuenire delectat:
ut eſt ſobrietas, caſtitas, paupertas uoluntaria, crebri in
cælū gemitus & orationes cū lachrymis & cordis inten-
tiōe. At t̄n ſuper oīa hæc, unitatē & pacē à nobis exigunt
angeli pacis. Quidni maxime delectent̄ in his quæ formā
quādā ciuitatis ſuæ rep̄ſentāt in nobis: ut mirent̄ hierl'm
nouā in terra: Dico aūt ut qūo ciuitatis illius ꝑticipatio
eſt in idip̄m: ſic & nos in idipſum ſentiamꝰ: idip̄m dicamꝰ
oēs, & nō ſint in nobis ſciſmata, ſed magis oēs ſimul unū
corpus ſimus in xp̄o, ſinguli aūt alter alteriꝰ mēbra. Ecō-
tra uerò nihil æque offendit & ad indignationē ꝓuocat
eos: qūo diſſentiones & ſcandala ſi fortè inueniantur in
nobis. Audiamus ſiquidē qd loquat̄ ad corinthios paulꝰ.
Cū em̄ ſit īter uos zelꝰ & cōtētio nōnne carnales eſtis: &
ſm̄ hoīem ambulatis: In epiſtola quoqꝫ Iudæ apl'i legimꝰ 1.Cor.3.
ſic. Hi ſunt qui ſegregant ſemetipſos aīales ſpm̄ nō habē
tes. Videre eſt aīam hominis quēadmodū uniuerſa corpo Iudæ.1.
ris membra uiuificet cohærentia ſibi. Separa ergo quod
uis à iūctura cæterorum: & uide an de cætero illud uiuifi-
cet. Sic eſt oīs qui dicit anathema Ieſum qđ nemo dicit
loquēs in ſpū dei: qa anathema ſeparatio eſt. Sic & inquā
omnis qui ab unitate diuiditur: ne dubites quin ab eo re
ceſſerit ſpiritus uitæ. Digne igitur cōtentioſos & qui ſe-
parant ſemetipſos, apoſtoli carnales uocant & aīales ſpm̄
nō habentes. Dicunt ergo ſancti illi & beati ſpūs ubi ſcā
dala inuenerint & diſſenſiones. Quid nobis & ḡnationi
huic ſpm̄ non habenti: Nam ſi adeſſet ſpūs: per eū utiqꝫ
charitas diffunderet̄ & unitas nō ſcinderet̄. Et dicunt: nō
permanemꝰ cū hoībus iſtis in æternū: qa caro ſunt. Quæ
em̄ conuētio luci ad tenebras: Nos de regno unitatis &
pacis ſumus & hoīes iſtos in eandē unitatē & pacē ſpera
bamus eſſe uenturos. Nūc aūt qua rōne nobis cohæreāt
qui diſſident à ſeipſis: Videtis quàm congruat huic ſolē-
nitati euāgelica lectio quæ ſic deterret nos à ſcādalo par-
uulorum: quandoquidem tam uehementer angelis diſpli
cent ſcandala: Qui ſcandalizauerit unum de puſillis iſtis Mat.18.
durū eſt quod ſequitur. Sed iam preterit hora, ad miſſas
nobis eundum eſt. Peto ne ſit uobis moleſta dilatio: quæ
poterit non inutilis forè: ſi capitulum præſens, ſermone
altero diligentius proſequamur.

In eadem ſolennitate. Sermo II.

Vdiſtis frēs euāgelicā lectionē aduerſus
eos q̄ puſillos ſcādalizāt ſatis terribiliter
intonātē. Nemini blāditur ueritas: nemi-
nē palpat, nullū ſeducit, aperte denūciās:
qm̄ Ve hoī illi per quē ſcādalū uenit. Bo-
nū erat ei ſi natꝰ nō fuiſſet hō ille. Natus
ſanè denuo: natus ad uitā, natus de ſpū: qui nimirū carne Mat.18.
poſtmodum cōſummatur. Expedit ei (ſi quis eſt, qui ſcan
dala ſuſcitat in hac domo, in hac ſancta deo placida & an-
gelis eius admodum grata ac familiari cōgregatiōe) ut ſu
ſpendatur in collo eius mola aſinaria: & pro ſuaui iugo &
leui onere ſaluatoris: graui mole terrenæ cupiditatis eius
impoſita demergatur in profundum maris huius, magni
& ſpacioſi manibus: quod eſt ſine dubio ſeculū nequam.
Minus em̄ dānabile erat ei in ſeculo magis perire: quàm
in monaſterio. Perire ſiquidē neceſſe eſt hominē qui cha-
ritatē non habet: etiam ſi tradiderit corpus ſuū ut ardeat.
Et hæc dixerim fratres: non quaſi minus bene de uobis
ſentiam aut regnare uideatur in uobis nequiſſimū iſtud
uitiū: ſed ut in ea charitate & unanimitate & pace: in qua
ſtatis in dño ſoliciti ſitis perſeuerare & abundare magis.
Quæ eſt em̄ ſpes nr̄a & gaudiū noſtrū & corona gloriæ:
Nōnne unitas & unanimitas ur̄a: in qua gaudeo uos iue
niri fraternitatis amatores: & añ omnia mutuā in uobiſ-
metipſis

metipſis charitatē habentes: qđ eſt uinculū perfectionis:
Propter quod obſecro uos: ſic ſtate in dño chariſſimi. In
hoc em̄ cognoſcūt oēs etiā āgeli ſcti ꝙ xp̄i eſtis diſcipuli:
ſi dilectionē habueritis adinuicē. Deniqꝫ ſi tenetis memo
ria: quā uobis p̄cedēti ſermone tradidimꝰ triplicē angeli-
cæ erga uos charitatis & ſolicitudinis cauſam, pōt hinc
quoqꝫ fraternæ dilectiōis utilitas magnifice cōmendari.
Facile ſiquidèm conſiderare eſt hoī: qui nō diligit proxi
mū: nullam ex his quas tunc diximus: ſuppetere cauſam.
Nūquid em̄ xp̄i gratia diligemur ab āgelis: ſi de mutuæ
dilectionis inopia cognouerint nequaquam eius nos eſſe
diſcipulos: Nunquid diligemur ab eis propter noſipſos,
id eſt ſpiritualis naturæ ſimiltudine ſi inuenimur non di-
ligere humanæ naturæ noſtræ cōſortes: imo uerò ſi ex eis
que inter nos ſunt cōtētiōibꝰ: carnales nos magis quàm
ſpiritales eſſe cōſtiterit: Deniqꝫ nunquid diligēt nos pro
pter ſeip̄os: & futurā de nobis ciuitatis ſuæ reſtaurationē
ſi (quod abſit) unū quo ſolo uniri & coædificari eis poſſu
mus defuerit glutinū charitatis: Qūo ſperabunt reædifi-
candos de nobis ꝑpetuos ciuitatis illius muros: ſi cogno
uerint, ſi uiderint nos non lapides eſſe uiuos: qui poſſint
inuicē cohærere: ſed magis puluerē quē proijciat uentus
à facie terræ: quē unius uerbi flatus in turbinē excitet: &
ſuſpitionis cuiuſlibet leuiſſima aura diſpergat: Et hæc q-
dèm dixiſſe ſufficiat: pro eo qđ ait dñs. Si quis ſcandaliza
Mat.18. uerit unū de puſillis iſtis: credo em̄ ꝙ maiori ſolicitudine
deinceps ab hac tā neq̄ſſima peſte cauebitis. A Iam ue
rò quē nō moueat qđ ſequit̄ in euangelio. Si oculus tuꝰ
Math.5. ſcandalizauerit te erue eū &c. Nūquid em̄ corporalē hūc
oculū monemur eruere: aut unā ex manibꝰ iſtis: ſimiliter
& unū abſcindere pedē: Abſit à nobis huiuſmodi carna-
lis oīno & nimis ridiculoſa cogitatio. Sed poſtquā ab ex-
terioribus ſcandalis deterruit nos ſermo diuinus aſperè
ſatis ſicut audiſtis: conſiliū dat, quid de eo nobis agēdum
ſit ſcādalo, qđ interius patimur: cōtrariā inueniētes legē
in membris noſtris. Ipſe em̄ nouit figmētū noſtrū ꝙ eiuſ-
modi ſcandalū non tam facile à nobis ualeat euitari. Por-
rò tripliciter fieri ſcandalū iſtud, quotidiano nobis noſſe
licet experimento. Interdū em̄ eſt in nobis ſpiritalis intē
tionis oculis ſimplex & qui gratiæ magis quā noſter di-
cendus ſit: ſed ſcandalizat nos oculus noſter: & qui uere
à nobis eſt: dum uoluntas noſtra aliā minus caſtā impor-
tune ingerit intentionē. Sed habemus iam ſuper hoc ſalu
bre conſilium ſaluatoris. Erue eum, inqit, & ꝓijce abs te.
Vbi ſup. Hoc aūt fiet ſi nō conſentias: ſi abijcias: ſi reſiſtas. Simili
modo de manu ac pede eſt intelligendū. Cum enim bonis
operibus intentos ad alia opera trahere uolūtas propria
conat̄: manus noſtra eſt quæ ſcandalizat nos: ſed abſcindi
debet & proijci à nobis: ut non ei cōſentiamus. Sic etiam
proficere in ſancta cōuerſatione, & aſcendere per gradus
ſcalæ, quæ iacob apparuit: ac iuxta quod ait pſalmiſta. De
uirtute in uirtutē ire daſiderantes: ſæpius ſcandalum pati
mur à pede quodā puſillanimitatis & negligētiæ noſtræ
Ps.83. qui nimirū deſcēdere magis ac remiſſius ire conatur: ſed
abſcindi eū neceſſe eſt: ut pes gratiæ q ſtat in directo cur-
rere poſſit ſine offenſione: ſine ſcādalo ſine impedimēto.
C Quod aūt dicit bonū nobis eſſe ad uitam intrare cum
uno oculo, aut manu, aūt pede: quàm duos habentes ire
in gehennā ignis: eos notat qui uolūtatē ſuam ſiue bona
ſiue mala ſit æque ſequuntur & ingrediūtur duabus uijs
nunc bona nunc mala ſectantes: ſm̄ qđ uariant̄ deſideria
ſua. Quibus meritò utilius fuerat gratiæ in oībus inhære
re: & ubi obuiat propria uoluntas abſcindere & à ſeipſis
abijcere eam. Et aūt cum multo tēpore in abſciſſione pro
priæ uoluntatis noſtræ, exercitati aliquatenus eā doma-
mus, ut diſcat iam nō ſuperbire ſed magis ſine omni ſcan
dalo uel contradictione deo ſubiecta ſit anima noſtrā: nec
iam abijcere neceſſe ſit oculū noſtrū: nempe qui ſimplici
adhærens oculo, factus eſt & ipſe ſimplex: aut certè iam nō
alter eſt oculus ſed unus cum eo, apoſtolo teſte, quoniā q
Cori.9. adhæret deo unus ſpūs eſt cum eo. Quod aūt de oculo di-
ctum eſt: de manu quoqꝫ & pede eodem modo eſt intelli-
gendum. Cuius enim uoluntas ex affectione & cū deſide
rio gratiæ cohæret: ut nec cōcupiſcat mala agere nec bo-
na minora: nec minus bene quàm gratia ſuggerit: hic pla
nè perfectus eſt uir: ſed pax iſta potius eſt fœlicitatis. Ab-
ſciſio uerò ſcandalorū & tētationū uictoria fortitudinis
illam inquam gloriæ, hæc uirtutis.

In ſolennitate omnium ſanctorum de lectione
euangelica. Sermo primus.

Eſtiuitas ſanctorū oīm hodie celebrat̄: &
dignū eſt ut cū omni deuotiōe celebret̄.
Etem̄ ſi magna uidetur, & eſt beati Petri
ſolēnitas: ſeu beati Stephani aut cuiuſli
bet cæterorū: quāta iſta eſt: quæ nō uniꝰ
t̄m eſt, ſed uniuerſorū: Verū nō ignora-
tis frēs ſecularibꝰ id moris eſſe: ut diebꝰ feſtis, feſtiua ſibi
cōuiuia parēt: & quāto fuerit ſolēnitas clarior: tāto ſplē-
didiꝰ epulētur. Quid ergo: Nōnne & his qui cōuertūtur
ad cor: cordis delitiæ ſunt quærēde: & ſpiritualibꝰ ſpirita
lia cōparāda: Propterea iā paratū eſt conuiuiū nr̄m frēs:
iā coacta ſunt oīa: & epulādi tēpus aduenit. Dignū eſt em̄
ut prius aīa ſatietur: ꝙ hæc portio ſine dubitatiōe & ſine
cōparatione ſit potior: præſertim cū ſctōrum ſolēnitates
manifeſtū ſit ad aīas magis quàm ad corpora pertinere: &
quæ animarū ſunt, animæ plus acceptent: quippe natura
li quadā ex cognatione cōiūctæ. Quibus propterea quo
qꝫ ſancti iſti cōpatiunt̄ amplius: ꝓpterea magis deſiderāt
aīarū bona: & plus earū refectionibus delectantur: qm̄ &
ipſi ſimiles nobis fuere paſſibiles, & ipſi peregrinatiōis
huiꝰ & exilij miſerabilis deplorauere moleſtias: & ipſi gra
ue & huius corporis onus & tumultꝰ ſeculi & tētationes
experti ſunt inimici. Nihil itaqꝫ dubiū quin gratior eis
ſit & multo acceptabilior illa feſtiuitas qua intēdit̄ æpu-
lis aīarū: quàm ſit ea q̄ celebratur à ſecularibꝰ curā carnis
perficiētibus in deſiderijs uoluptatū. Veruntamen unde
nobis aīarū panis in terra deſerta: in loco horroris & ua-
ſtæ ſolicitudinis: Vn̄ nobis ſub ſole ſpiritalis cibus: Vbi
nihil eſt niſi labor & dolor & afflictio ſpiritꝰ: Sed ſcio qs
dixerit, petite & accipietis. Et illud. Si uos cum ſitis mali Matt.3.
noſtis bona data dare filijs ueſtris: quāto magis pater ue- Vbi ſup.
ſter è cælo dabit ſpiritū bonū petentibus ſe. Nec ignoro
quàm obnixe tota hac nocte & die petieritis mendicātes
dari, nobis panem de cælo uiuū: nō eū qui corpus corro-
borat: ſed qui cōfirmat cor hoīs. Nā cōuiuas quidē nō au
ſim dicere, ſed mendici ſumus, p̄benda dei uiuētes. Mēdi
ci inquā iacentes ante ianuā regis p̄diuitis ulceribus ple
ni: & cupientes ſaturari: imo & ſuſtētari de micis, quæ ca-
dunt de menſa dominorū noſtrorū, quorū celebramꝰ ho-
die ſolēnitatē. Nēpè delitijs affluūt & menſurā accipiunt
bonā & cōfertā & ſupereffluētē. Cōfidimus aūt qm̄ erit
qui det nobis: chaos em̄ magnū & diſtantia eſt multa ni-
mis inter liberalitatē & benignitatē dei: & auari diuitis
crudelitatē. Propterea dedit hodie pater noſter panē. Pa
trē em̄ miſericordiarū: patrē eſſe neceſſe eſt etiā miſerorū
dedit inquā nobis panē de cælo & cibaria in abundātia,
quorū utinā ego fidelis coquus, utinam aīa mea coquina
utilis uideat̄. Siquidē ad p̄parāda fercula ueſtra: tota hac
nocte concaluit cor meū intra me: & in meditatione mea
exarſit ignis: ille ſine dubio quē dñs Ieſus miſit in terrā,
& uoluit uehemēter accēdi. Nā ſpūalem cibum, & coqui-
nā, & ignē, habere neceſſe eſt ſpūalem. Supereſt iam ut di
ſtribuā quæ paraui: uos autē conſiderate potius dantem
dñm quā miniſtrum diſtribuentē. Ego enim quantum in
me eſt: nihil aliud ſum quàm cōſeruus ueſter qui uobiſcū
pariter & mihi & uobis ſicut ipſe dñs nouit mēdico panē
de cælo & alimoniā uitæ. Propterea nō ego uobis, ſed pr̄
ueſter ip̄e eſt qui dat uobis panē de cælo uiuū: ip̄e uos pa
ſcit & operibus & ſermonibus: etiā & carne filij ſui qui eſt
uerè cibꝰ. Nā & de operibꝰ lego: meus cibus eſt ut faciā
uolūtatē patris mei: & de uerbis. Quoniā nō in ſolo pane
uiuit hō: ſed in oī uerbo quod procedit de ore dei, Ergo

nūc quidē cibari habemus factis eius & uerbis:poſt hæc
etiã illibatū dñici corporis ſacramentū in altaris mēſa ſa-
croſctã ipſo ꝓpitio percepturi. Legimus in euãgelio ho-
Math.5. die.Qñ uidēs turbas ieſus,aſcendit in montē, Prędicātē
eñ dñm,de ciuitatibus & caſtellis pp̃li ſequebanť:quorū
ſaluabat aĩas:ſanabat corpora:& adhærebāt ei,affatu pa-
riter & aſpectu illius delectati:cuius nimirū uox ſuauis &
Ps.44. facies eius decora:ſicut ſcriptū eſt.Speciosus forma præ fi
lijs hoĩm:diffuſa eſt grã ĩ labijs tuis. Talis eſt quē nos ſeq-
mur:cui adhæremus,totus deſiderabilis,in quē nō ſolū
populi ſed & ipſi quoqꝫ angeli ſancti deſiderant proſpice
re.Quid uobis ſuauius aponemus, nimirum hæ ſunt de
liciæ angelorum, Guſtate proinde & uidete quoniã ſua-
uis eſt dominꝰ.Et huic ſuauitati:huic ſapori:huic ſapien-
tiæ quæ trahitur de occultis,omne quod deſiderať nō ua
let cõparari.Quid enim. Miraris in ſole ſplendorem:in
flore pulchritudinem:in pane ſaporem:in terra fœcundi
tatem.Sed à deo hæc uniuerſa donata ſunt:nec dubium
quin multo amplius reſeruauerit ſibi quàm dederit crea-
turis.Iam ne hoc quidè ocioſum putemus:ꝙ aſcēdit in
montem:nimirum quod tanto ante prædictū eſt tanquã
à longè clamante propheta.Super montem aſcende tu q
Eſa.40. euangelizas ſion:qui euangelizas hieruſalē.In qua aſcen
ſione ſi uos melius non habetis:ego illud intelligendum
puto quod in initio actuum apoſtolorū beatus Lucas me
minit dicens.Primū quidem ſermonē feci de omnibus ô
Actu.1. theophile,quæ cœpit ieſus facere & docere:utiqꝫ non iu-
xta phariſæorum morē:qui alligabāt onera grauia & im-
portabilia & imponebant ea ĩ humeros hoĩm:digito au-
tem ſuo nolunt ea mouere.An nō bonus animæ panis eſt
iſte & plurimum confirmās cor hominis? Fiducialiter ſe-
quar te dñe quocunqꝫ ieris:& ſecure incedo uiam manda-
torū tuorū:ſciēs ꝙ per eã p̃ceſſeris ipſe.Secure inquã uiã
mandatorū tuorū curro: qñquidē noui ꝙ a ſummo cælo
egreſſio tua,ad currendam hanc uiam: & occurſus tuus
uſqꝫ ad ſummum eius fuerit per hãc uiã.Nō poſſum ergo
fratres ĩ hūc modū ſingula maſticare:uos eſtote aĩalia mū
da & ruminãtia:ut fiat ſicut ſcriptū eſt.Theſaurus deſide
Puer.21. rabilis reqeſcit in ore ſapientis.Cogit tñ ſuccingere,for
ſitã & præſcidere uerbū:tã breuitas horæ quàm materiæ
Textus. magnitudo. C Vidēs turbas ieſus aſcēdit in montē. Vi-
dēs miſeratiõis intuitu:quoniã erãt ſicut oues errãtes nō
habētes paſtorē.Quid eſt ꝙ priuſquàm docere inciperet
aſcēdit in montē:niſi ꝙ in hoc ipſo docuit neceſſe habere
prædicatores uerbi dei deſiderijs animi:& conuerſatione
ſancta ad ſublimia tendere:& uirtutum cõſcendere mon-
tē? Et cum ſediſſet acceſſerunt ad eū diſcipuli eius.Cū ſe-
Textus. diſſet,inquit.Alioquin quis ad excelſum illū gigãtē poſ-
ſed accedere? Benigniſſime prorſus inclinauit ſe & exina
niuit uſqꝫ ad ſeſſionē ut dicat patri.Tu cognouiſti ſeſſio-
Ps.138. nē meã & reſurrectionē meã.Sedit enim ut eū,quē ne ipſi
quidē angeli ſtantē attingere poterant,etiã publicani &
peccatores accedant:accedat maria magdalene : accedat
& latro de cruce.Et cū ſediſſet acceſſerunt ad eū diſcipuli
eius.Acceſſerunt nō tã inceſſu pedū quàm affectu cordis
& imitatione uirtutū. D Bene aūt nō turbæ,nō qlibet
de populo ſed diſcipuli acceſſiſſe dicūtur: quatenus ſicut
teſtamētū uetus datū legiť in mōte ſyna:ſolo moyſe aſcen
Exo.24. dente & populo expectante deorſum:ſic & modo ſuſcipe
rent montes pacem populo & colles iuſtitiam:& uelut in
tenebris quibuſdã & in occulto diceret ap̃lis: qđ poſtea
dicerent in lumine:& audirent in aure quod predicarent
poſtmodum ſuper tecta.Vnde & ſequitur.Et aperiens os
ſuum docebat eos.Aperuit nunc os ſuū:qui prophetarū
Textus. prius aperuerat ora.Hinc eſt quod legiť in pſalmo:ꝓphe
ta dicente.Dñe labia mea aperies:& os meū annūciabit
Eſai.50. laudē tuã.Nūc aūt qui multipharie multiſqꝫ modis olim
loquutꝰ fuerat in ꝓphetis:demū ſui ipſiꝰ ore,loquutꝰ eſt
tãquã ſi diceret. Et qui loquebar ecce aſſū. Beati qui au-
dierūt loquētē in carne ſapientiã:beati qui uerbi dei uer-
ba quæ ab ipſius ore ꝓceſſerunt, audierunt. Veruntamē
quod audierunt illi:adhuc reſeruatur nobis:qa & nos au
dire poſſumꝰ quãuis nō ab ip̃o.Aperiens os ſuū docebat
eos dicēs.Beati pauperes ſpū:Verè apertū eſt os eius:in
quo oēs theſauri ſapiētiæ & ſciētiæ ſunt reconditi.Et ue-
rè eius hæc doctrina,qui in apocalypſi loquiť.Ecce noua Rom.21.
facio oĩa:qui per prophetam ante prædixerat:aperiam os
meū,eructabo abſcondita à conſtitutione mundi .Quid
enim tam abſconditū,quàm paupertatē eſſe beatã? Atta-
mē ueritas loquitur:quæ nec falli nec fallere poteſt:& ip-
ſa eſt quæ dicit:quoniã beati pauperes ſpū.Sic uos inſen
ſati filij Adam diuitias quæritis:diuitias deſideratis uſqꝫ
adhuc:cum iam beatitudo pauperū diuinitꝰ cōmendata:
prædicata mundo credita ſit ab hominibus.Quærat eas
paganus qui ſine deo uiuit:quærat iudæus qui terrenas
promiſſiões accepit.Sed qua fronte magis aut qua mēte,
chriſtianus diuitias quærit poſtquã chriſtus beatos eſſe
pauperes prædicauit? Quouſqꝫ filij alieni:quouſqꝫ uani-
tatem loquetur os ueſtrum:ut beatum dicatis populum,
cui hæc ſunt:hæc uiſibilia:hæc præſentia:cū filius dei os
ſuum aperiens loquutus ſit ueritatem beatos eſſe paupe-
res:& ue diuitibus? B Sed diligenter attende ꝙ nō ſim
pliciter pauperes nominat propter plebeios pauperes:ne
ceſſitate miſerabili,non laudabili uoluntate.Spero equi
dem profuturã eis apud diuinæ bonitatis miſericordiam
hanc ipſam afflictiõis ſuæ miſeriam:ſcio tamen dñm hoc
in loco non de huiuſmodi fuiſſe loquutū:ſed de his q poſ
ſunt dicere cum propheta.Volūtarie ſacrificabo tibi. C
Attñ nec uolūtaria quidē pauptas oĩs,laudē habet apud Ps.8.
deum:nam & philoſophi omnia ſua reliquiſſe leguntur:
ut expediti mundialibus curis:ſtudio uanitatis poſſent
uacare liberius:& nolebant cenſu abundare terreno : ut
abundarēt magis in ſenſu ſuo.Hos diſcernit quod dictū
eſt ſpiritu:id eſt ſpirituali uolūtate.Beati uerò pauperes
ſpiritu ſpirituali ſcilicet intentione:deſiderio ſpirituali:
propter ſolū beneplacitum dei & animarū ſalutem : quo
niã ipſorum eſt regnum cælorū.Sed quis eſt qui ſic loqui
tur:qui ſic beatificat pauperes,& ſic ditat? Putas poterit
uerum eſſe? Erit ſine dubio:ſiquidem uerax & potens eſt
qui promittit.Si murmurat inimicus , reſpondebitur ei.
An non licet mihi facere quod uolo? Nōnne oculus tuus
nequã eſt,quia ego bonꝰ? Si tu iure hūiliatꝰ es pro eo ꝙ
aduerſum me exaltare te uoluiſti:nōnne qui ſe humiliant
propter me:merito ſunt exaltãdi? Et uerè fratres ſi miſer
rimus ille è cælo deiectus eſt:quoniã affectauit celſitudi-
nem,altitudinem concupiuit,ſublimitatem præſumpſit,
nōnne conſequens eſt beatos eſſe,qui ſponte in pauper-
tatis humilitatē ſeſe deponunt:& iuxta domini promiſ-
ſionē ipſorum eſt regnum cælorum quod perdidit iſte?
Et attende quàm ſapienter ordinauerit ſapientia contra
peccatum primū remedium primū opponens.Ac ſi aper-
tius dicat.Vis obtinere cælum quod perdidit ſuperbiēs
angelus:qui confiſus eſt in uirtute ſua:& in multitudine
diuitiarum ſuarum? Paupertatis uilitatem amplectere,&
tuum erit.Sequitur.Beati mites:quoniã ipſi poſſidebūt
terram.Bene optime.Sic enim oportebat (cōmēdata pau
pertate) etiam manſuetudinē predicari:qm̃ relinquenti- Textus.
bus omnia,prima ſolet eſſe tentatio de moleſtijs corporis
& afflictione carnis inſolita.Quid uerò paupertas prode
rit:ſi,quod abſit,pauper in murmurationē deueniat:factꝰ
exaſperans & impatiens diſciplinæ? Optime quoqꝫ poſt
regni promiſſionē minus aliud regnum uelut in arrã da-
tur:ut ſecūdū ſcripturã promiſſionē habeamus uitæ eius
quæ nūc eſt pariter & futuræ:& de exhibitiõe præſentiū,
firma ſit expectatio futurorū. A Beati mites:qm̃ ipſi poſ Textus.
ſidebunt terram.Hãc ergo terram corpus noſtrum intel-
ligo. Quod ſi poſſidere uult aĩa:ſi regnare deſiderat ſu-
per mēbra ſua:neceſſe eſt ut ſit ipſa mitis & ſuperiori ſuo
ſubiecta:qm̃ tale inueniet inferius ſuum:qualem ſe exhi-
buerit ſuperiori.Armatur enim creatura ad ulciſcēdã ſui
iniuriã creatoris:& ideo nouerit anima quæ rebellē ſibi
inuenit carnem ſuam,ſe quoqꝫ minus quàm oporteat ſu-
perioribus

perioribus poteſtatibus eſſe ſubiectam. Manſueſcat ipſa
& humiliet ſub potēti manu dei altiſſimi:ſubiecta ſit deo
& his pariter quibus uice eius habet obedire prælatis:&
continuo corpus ſuum inueniet obediens & ſubiectum.
Veritas eñ eſt quæ loquiť.Beati mites quoniã ip̃i poſſide
bunt terram.Et uide ſi nō aduerſus ſecundi peccati uul-
nus:ſecunda proceſſerit medicina.Prima (ſiquidem) poſt
angelicæ p̃uaricationis ruinã Eua peccauit,inquietudine
ſpiritꝰ agitata :& interdicti dñici iugū ſuaue & leue onus
abijciens:qm̃ expectare noluit:ut de manu dñi unde iam
cætera acceperat perfectionē quoqꝫ beatitudinis merere
tur ſed p̃riper e illã ſerpentis conſilio attentauit.Propter
hoc paradiſum perdidit,terrã deliciarū:ꝓpter hoc in ip̃o
Textus. corpore cōtrariã legem inuenit.Sed iam fortaſſis ad hãc
dñi uocē deſiderio mãſuetudinis æſtuas:& cõqreris ſup
aſperitate cordis tui & belluinis quibuſdã motibus atqꝫ
indomita feritate.Attendite ergo quod ſequitur.Beati q
lugēt:qm̃ ipſi cõſolabunť. Equum indomitum flagella
domant:animã immitē cōtritio ſpūs & aſſiduitas lachry
marū.Ergo in oĩbus operibus tuis memorare nouiſſima
tua:mortis horrorē:iudicij tremendum diſcrimen:arden
tis gehennæ metum ab oculis cordis tui elõgari nullate
nus patiaris.Cogita peregrinationis tuæ miſeriã:recogi
ta annos tuos in amaritudine aĩæ tuæ:cogita uitæ huma-
næ pericula.Cogita fragilitatē ꝓpriam & ſi in huiuſmodi
cogitatione perſeueraueris dico tibi parum ſenties quic-
quid foris uideť eſſe moleſtū:dū toto corde circa interio-
rem moleſtiã occuparis.Sed nec patietur dominꝰ ſine cō
ſolatione te eſſe:quoniã pater miſericordiarū eſt & deus
totius cõſolationis,& cōplebitur oĩno qđ ueritas pollice
tur.Beati qui lugēt:qm̃ ipſi conſolabunť.Cōcordat aūt
Eccli.7. huic ſentētiæ etiã illud quod in Salomone legiſti. Meliꝰ
eſt ire ad domū luctus:quàm ad domū cōuiuij.Propterea
beata eſſes Eua:ſi poſt culpã cõſolationē q̃reres lachryma
rū:& cōuerſa ad pœnitētiã,ueniã citius obtineres. Nunc
aūt miſerrimã q̃ſiſti conſolationē de ſimili caſu uiri tui:&
ueneno peſſimo,nequiſſimo uidelicet uitio,totã infeciſti
poſteritatē tuã:ut uſqꝫ hodie perditionē alterius alter ſuã
reputet cõſolationē.Miſera ꝓrſus Euæ cõſolatio & eorū
q miſerã hãc imitanť:ſed beati q lugent:qm̃ ipſi conſola-
bunť.Verū quid aliud eſt hæc cõſolatio quàm procedens
de ſpe ueniæ gratia deuotionis & ſuauiſſima delectatio
boni,& guſtus ſapiæ licet exiguꝰ,quibꝰ interim benignꝰ
dñs afflictã refrigerat aĩam? Sed guſtus ille nihil aliud eſt
quàm irritamentum deſiderij & incentiuum amoris ſicut
ſcriptū eſt.Qui edunt me adhuc eſurient:& qui bibūt me
adhuc ſitient.Propterea ilico ſubinferť.Beati qui eſuriūt
& ſitiunt iuſtitiã:qm̃ ipſi ſaturabūtur,Qui eſurit eſuriat
amplius,& qui deſiderat,abundantius adhuc deſideret:
Eccl.24. quoniã quãtūcūqꝫ deſiderare potuerit,tm̃ eſt accepturꝰ.
Textus. Imo uerò non ſecundū imperfectionē ,modūue deſiderij
quoniã q donec p̃fecte habeat:p̃fecte deſiderare non po-
teſt:ſed nec & p̃fecte hr̃e dōec p̃fecte deſideret:ſed menſu
rã accepturus eſt bonã & cōfertã & coagitatã & ſupefflue
tem.Beati q̃ eſuriūt & ſitiūt iuſtitiã:qm̃ ipſi ſaturabunť.
Infirmiori palato cordis & aĩæ languenti adhuc dura &
inſipida res uidetur eſſe iuſtitia:ſed qui guſtauerunt,ecce
ipſi ſciunt quàm beati ſūt qui eſuriunt illam:qm̃ ipſi ſatu
rabunť.O uerè fœlix & glorioſa ſatietas:ô ſctm̃ cōuiuium:
ô deſiderabiles epulæ:ubi nimirū anxietas nulla:nullum
poterit eſſe faſtidiū:qm̃ ſatietas ſumma & ſummum inerit
deſideriū.Beati q eſuriunt & ſitiunt iuſtitiam:qm̃ ipſi ſatu
rabunť.Iam uerò hoc uerbum aduerſus adam procedere
credo q portionē quidē aliquã uideť tenuiſſe iĩuſtitiæ in
eo ꝙ mulieri quidem cōpaſſus eſt:ſed ſi eſuriſſet iuſtitiam:
curaſſet ſine dubio reddere quod debebat:nō modo uxo
ri ſed multomagis creatori . Debebat eñ uxori cõpaſſio
nem,utiqꝫ & diſciplinã tanquã inferiori.Caput eñ mulie
tis uir.Debebat autē deo obedientiã atqꝫ ſubiectionem.
Sed quid putamꝰ fratres? quàm plurimi uſqꝫ hodie fctū
illud grauiter dijudicant:& tñ inſipienter imitanť. Indi
gnanť aduerſus Adã ꝙ obedierit uoci uxoris ſuæ pluſquã
dei:& ipſi quotidie Euã ſuã:carnē uidelicet audiūt pluſ-
quàm deū.Fratres ſi modo p̃ſentē uideremꝰ Adã in eo ar
ticulo poſitū ,aſcendētibus cogitationibus in cor eius,
coartari inter precē uxoris & præceptū creatoris:nōnne
clamaremus aduerſus illum dicentes? Caue tibi miſer:ui-
de ne feceris:ſeducta eſt mulier,nō acquieſcas ei.Vt quid
ergo quoties apprehendit nos tentatio ſimilis:non per-
ſuademus ſimiliter nobiſipſis? Beati enim qui eſuriunt &
ſitiūt iuſtitiã:quoniã ipſi ſaturabunť.Sed qd pōt eſſe oĩs
iuſtitia noſtra corã deo? Nōnne iuxta ꝓphetã uelut pan-
nus menſtruatæ reputabiť:& ſi diſtricte iudicetur iniuſta
inueniet oĩs iuſtitia noſtra,& minus habens? Quid ergo
de p̃ctis erit:qñ ne ip̃a quidē ꝑ ſe poterit reſpōdere iuſti
tia? Propterea obnixe cū ꝓpheta clamantes:Non intres Ps.142.
in iudicium cum ſeruo tuo dñe:tota humilitate ad miſeri
cordiam recurramus:quæ ſola poteſt ſaluare aĩas noſtras
& ſolicite penſemus quod ſequiť.Beati miſericordes:qm̃ Textus.
ipſi miſericordiam conſequētur.Et attende quēadmodū
zacheus breuiter uno uerbo utrumqꝫ cōplectitur,dicēs. Luc.19.
Dimidium bonorum meorum do pauperibus: & ſi quē-
piam defraudaui reddo quadruplum.Vides quãtū eſuri-
uit iſte iuſtitiam:cui nō ſuffecit æqua menſura reddere ni
ſi reddat quadruplū? Miſericordia quoqꝫ magna eſt:ꝙ di
midiū bonorū ſuorū dat pauperibus. Verūtamē non ſile
bo ego quod ſentio.Laudē dñi loqueť os meum:dñi pla-
nè non ueſtram.Neqꝫ eñ uobis ſed nomini eiꝰ do gloriã.
Zacheus certè cuius laus eſt in euangelio:dimidium bo-
norum ſuorū dedit pauperibus:ſed ego multos Zacheos
hic uideo qui nihil ſibi ex oĩbus reliquere.Quis mihi ſcri
bet hoc euangeliū de zacheis iſtis,imo de petris iſtis:qui
fiducialiter loquantur dño:ecce nos reliquimus oĩa & ſe Mat.19.
quuti ſumꝰ te? Scriptū eſt.Sed iam in euãgelio æterno in
libro uitæ ſcriptum eſt & ſignatum.Beati miſericordes:
quoniam ipſi miſericordiã cõſequentur.Iam uerò fratres
Adæ crudelitatē hæc ſententia tãgit qui uidebatur uxo-
ris amore peccaſſe.Ecce eñ ſcimus ô Adã quia os de oſſi-
bus tuis & caro de carne tua eſt:& eiꝰ amore peccaſti.Vi
deamus nunc quantū diligas eam.Venit dñs igneum te-
nens gladiū:in ultione præuaricationis oppone te diſcri
mini propter illã & dic.Dñe mulier infirmior eſt,mulier
ducta eſt:mea eſt iniquitas:meum peccatum:in me ſolum Geñ.3.
uindicta procedat.Sed nō loquiť ſic.Mulier,inquit,quã
dediſti mihi:dedit mihi de ligno & cætera.O peruerſitas,
pœnam ſuſcipere refugis:& culpam admittere non recu-
ſaſti? Quomodo ,prohdolor ,omnia cōfudiſti:pernicioſe
miſericors,ubi ſeuerus eſſe debueras:& p̃nicioſius crude
lis,ubi miſericordiam impendere oportebat? Nam delin-
quere ꝓpter illã nullo modo:ſatiſfacere uerò pro ea libēti
animo debuiſti.Sic enim oportet fieri fratres:ut nunquã
ꝓpter aliū homo peccet:quod eſt iuſtitiæ:& libenter alie
na peccata ſupportet qđ eſt miæ.Beati q eſuriūt & ſitiūt
iuſtitiam:qm̃ ipſi ſaturabunť.Beati miſericordes:qm̃ mi-
ſericordiã cōſequentur.Sequitur.Beati mūdo corde qm̃ Textus.
ipſi deum uidebūt.Beati planè & omnino beati qui uide
būt in quē deſiderãt ãgeli ꝓſpicere:quē uidere uita æter-
na eſt.Tibi dixi cor meum exquiſiuit te facies mea, faciē
tuã dñe requiram.Quid eñ mihi eſt in cælō:& à te quid
uolui ſup terrã? Defecit caro mea & cor meū:deꝰ cordis
mei & pars mea deus in æternum.Quãdo adimplebis me
lætitia cū uultu tuo? Ve mihi ab immūditia cordis mei,
qua impediente necdū mereor ad beatã illam uiſionē ad-
mitti. A Quãta ſolicitudine fratres,quanto ſtudio dan-
da eſt opera:ut mundari poſſit oculus quo uidendus eſt
deus? Et ego quidem triplici ſorde inquinari me ſentio
concupiſcentia carnis:& concupiſcentia gloriæ tempo-
ralis:& præteritorum conſcientia delictorum. Sūt enim
in anima motus quidam deſideriorum:quos nec ratione
nec uiribus extinguere poſſum:quãdiu ſunt ĩ hoc ſeculo
nequã & in corpore mortis teneor alligatus.Attamen cō
tra ſordes iſtas orationis oppono remediū:& propterea